

TINGREFERATER FRA RINGERIKE

Aktsprotokoll 9 og 10

(før juli 1709)

Utgitt 2018 av Ringerike Slektshistorielag

FORORD

Mellom august 1705 og juli 1709 er det en lakune i de ordinære tingbøkene for Ringerike og Hallingdal, men mange av sakene på tinget ble parallelt innført i aktsprotokoller. Aktsprotokollene var ment som et tillegg til tingbøkene, og mange skriftlige partsinnlegg og dokumenter som berørte saken er innført her. Disse protokollene er ikke avfotografert, og befinner seg ved Statsarkivet på Kongsberg. Flere av de innførte skjøtene i aktsprotokollene er fra før 1690, da de lokale pantebøkene begynner. Det er helelr ikke uvanlig å finne avskrevne dokumenter fra middelalderen som ikke er registrert i Diplomatarium Norvegicum.

De manglende sakene i tingbøkene fordeler seg på seks aktsprotokoller. De fire første av disse, protokoll 5, 6, 7 og 8 som dekker årene 1705-09, er tidligere avskrevet, og nå foreligger protokoll 9 og 10. Alle er transkribert av Sten Høyendahl, og avfotografert i Statsarkivet på Kongsberg av Tom Larsen.

Den første rettssaken begynner 17. august 1706, og den siste 24. juli 1709 - men det er også inntatt to vedlegg fra 1702 og 1703 om en grenseoppgang mellom Tronrud og Hjelmerud i Ytre Soknedalen. Samtlige dokumenter i aktsprotokollen som vedrører de aktuelle sakene er medtatt. For alle aktsprotokoller gjelder at sakene ikke er innført i kronologisk rekkefølge.

Sakene fra Hallingdal er ikke medtatt i denne kildeskriftutgaven. Alle gårdsnavn og personnavn er skrevet slik de er oppført, men konsekvent med stor forbokstav. For å gjøre sakene lettere tilgjengelige er alle romertall endret til arabiske tall.

Innhold

Tingbokreferater fra aktsprotokoll 9	s. 3-33
Tingbokreferater fra aktsprotokoll 10	s. 34-49
Saksoversikt	upag.
Person- og stedsregistre	upag.

Steinsfjordingen i Hole, 25. november 2018

Sten Høyendahl

Aktsprotokoll 9

ÅSTEDSSAK 23.-24. AUGUST 1707 VED SPÅLEN PÅ KROKSKOGEN I NORDERHOV

(fol. 1a) Christian Muller, vice Sorenschriver over Ringerige og Hallingdalen, samt Hogen Moedalen, Ole Waagaard, Johannes Sörum, Niels Hval, Ole Egge og Christopher Gielde Laugrettismænd af Nördrehougs Præstegield paa Ringerige gör vitterligt at Anno 1707 den 23 Augusti blev Retten betient paa tilstefnte aastæd Sporen i dito Nördrehougs gield beliggende, var overværende Kongl. Mai^{ts} Foget Seig^r Laurs Tönders fuldmægtig Mons^f Lars Hanßen og udj BöigdeLensmanden Peder Rasmußens stæd hans Sön Ole Pederßen -

For Retten paa bem^{te} aastæd Sporen ved Findepladßen der sammestædz beliggende presenterede sig Mons^f Hendrich Anderßen og paa sin principal Welædle og Welbiurdige Hr: CammerRaad Giord Andersens vegne fremlagde een skriftlig forfattede Stefneseddel dateret den 4^{de} Augustij nestafvigt, hvorved hand indkalder Torger Löcken paa hvis vegne hans dreng Hans Haraldßen var tilstæde, Erich Knæstang, Svend Hval, Encken Thoenen paa hvis vegne hendes Sön Amund Embretßen möt, Jesper Loe, Peder Loe, paa hans vegne var Jesper Loe befuldmægtiget at svare, og Ole Sætrang paa hans vegne Ole Raae var tilstæde, som sagde at hand icke har hugget noget i hr: CammerRaadz Skove, samtlig boende j Hougs Annex her paa bemelte Ringerige, formedelst de skal have indfaldet i Welbemelte hr: CammerRaadz Skove og der aavircket een deel tömmer etc: Stefningens indhold er denne:

Som een deel af Nördrehougs Præstegieldz almue paa Ringerige skal have understaaet sig udj Welædle og Welbr: Hr. Cammer og Commerce Raad Giord Andersens eiende Odels skove Sporen (fol. 1b) Kaldet, at hugge og nedfelde den meeste og bæste deel af samme skouge, til bielcker eller Langtömmen, hvortil de aldeelis ingen Ret eller Rettighed haver, hvilchen hugst for saavit endnu paa aastæden befindes, velbem^{te} hr: CammerRaad den 13 Julij nest afvigt ved fogden har ladet arrestere, efters: saadan hugst og feldning, er ei alleene foruden hans forlov og samtöcke, men end og stridende imod deris Kongl. Mai^{ts} allernaadigste Lov og Skoug ordinance de dato 12 Majj 1683 som hr: Cammer Raad icke vil lade u:paatalt forbigaae; Alt saa paa attermeerbemelte Hr: CammerRaad Giord Andersens vegne stefnes Torger Löcken, Erich Knæstang, Svend Trulßen Hval, Encken Toenen, Jesper og Peder Loe, og Ole Sætrang at möde mig eller hvem hand som fuldmægtig dertil beskicker paa Aastæden udj bemelte Sporen Skove til den 23 Augustij nestkommende, en hver for sig at forklare og tilsvare for Sorenskriveren og Laugrettet den befindende tömmerhugst, saa vit de derudinden sig Kunde have forvircket, medtagende hvis de udj Sagen Kand eragte sig tienlig, eftersom hr. CammerRaad ei alleene da agter at lade optelle og besigtige det forefindende nedfældede tömmer tillige med stubene, men end og efter Sagens beskaffenhed lade göre videre paastand imod vedkommende, efter Loven og udgangene Kongl: allernaadigste forordninger, og saaleedes indstille denne process til Dommerens forsvarlig Kiendelße, Een hver lader ingen udeblivelße skee. Datum Christiania den 4 Augustij 1707.

Paa Welædle og Welbr. hr: Cammer Raad
Giord Anderssens vegne

Henrich Anders:

Den 18 Augustij 1707 er denne stefning forkyndt for alle indbemelte vedkommende, til vidne med (fol. 2a) Mig Halsteen Bölgen, testerer

Ole Pederßen

Som dagen formedelst den lange og besværlige vei til aastæden var forløben, blev Sagen til den 24 Augusti optagen -

Og da fremlagde fuldmægtigen hans Hr: Principals skiøde paa Sporen af 6 September 1700 samt derpaa fulgte Kongl. allernaadigste confirmation af 3 febr: 1703 som udj alt saaleedes allernaadigst er meldende

Wi Friderich den Fierde og Gudz Naade Konge til Danmk: og Norge, de Wenders og Gothers, Hertug udj Slesvig, Holsten, Stormarn og Ditmarschen, Græve udj Oldenborg og Delmenhorst, giøre alle vitterligt, at saasom allerunderdanigst giøres ansøgning om voris allernaadigste confirmation paa efterskrefne skiøde, liudendes ord fra ord, som følger:

Kiendes vi underskrefne samtlige börn og arvinger udi Sal: frue Estats-Raadz Margrete Lundz Sterboe, og hermed for alle vitterlig giör, at vi af fri villie og velberaad hue haver solt, Skiödet og afhendt, saasom vi hermed Kraft dette Selger, skiöder og afhænder fra os og voris arvinger til Welædle og Welbrd. hr. Commerce Raad Giord Andersen, hans Kiære frue, deris börn og arvinger efterskrefne voris ejende Saugebrug og jordegodtz, beliggende udj Aggers Herred, nemlig tvende Vofhals Sauger med tilliggende Löcker og tömmervelter, en Kamphoug Saug, med deßen tilliggende, udj den gaard Skar som Erich paaboer, Et half skippund tunge, med böxel, Lörenskoug stöcke skylder halftredie Lispund tunge med böxel, Houg Seter-Skougstöcke skylder halvtredie Lispund med böxel, Syndre Fylling skougstöcke skylder En Rixdaler med böxel, Sandvig eller Sandungen (fol. 2b) Haagen paaboer skylder et halv skippund tunge med böxel, Wæstere Fylling skylder halvanden Rixort med böxel, Abed skougstöcke skylder Toe Rixdaler 20 ß, Sporen eller Spaaren udj Hoele Præstegield paa Ringerige skylder Et skind böxel og Munkedammen her for Christiania med paastaaende Biugning og indhægning, som det nu findes, hvilche forskrefne Sauger gaarder skouger og skoug stöcker med dammer og biugninger, samt ald anden tilliggende hærlighed, det være af hvad navn det være maa, eller næfnes Kand, med fri tömmer flödning, intet med alle untagen af alt det som voris Sal. forældre ejet og brugt haver, Welbemelte hr: Commerce Raad Giord Anderßen, kiere frue og börn her- efter skal niude og beholde til ævindelig Odel og ejendom, giörende det sig saa nötig og gavnlig som een Odels ejer i alle maader best veed og Kand, eftersom hand os derfor haver betalt Siuv Tusinde Otte hundrede Rixdaler, hvorunder er bereignet de tvende sidste terminer af brugetz forpagtning for Anno 1699, som hannem er bevilget og udj samme Summa indtaget, thi bepligter vi os at hiemle hannem og arvinger alt foranskrefne Sauger, gaarder, skouger, og Skoug stöcker, med dammer og biugninger for hver mandz til eller paatale i alle maader skadeslös, skulle imod ald forhaabning /: som nest Gudz hielp icke skal være at forvente /: enten alt eller noget af forbemelte Sauger, gaarder, skouger, og skoug stöcker bliver velbemelte herr Commerce Raad Giord Andersen eller arvinger formedelst voris vandhiemmel fra- vunden, da forbinder vi samtlig medarvinger, som för er melt at erstatte hannem eller arvinger saadant velbebiugt godtz, Saugbrug og skouger igien, eller og sine udlagde penge Siuf Tusinde Otte hundrede Rixdaler, inden Sex uger dagen efter det os vorder kundgiort, saa hand og arvinger af os og arvinger skal være og blive uden skade og skadelidelße i alle optænkelige maader. Belangende Sauge (fol. 3a) tömmers fri flödning ved samme brug, da til deßen fulde hiemmel overleveres Sal: höiloflig Konnig Friderichs den tredies Brev og privilegium af den 22 decembr. 1658. Dets til bekræftelße haver vj dette med voris hænder underskrevet og voris Zigneter hos trög. Actum Sterboet udj Christiania den 6 September Anno 1700 -

Paa hans Excellence Höjædle og Welbr. herr General Major Johan Wibes eget tilsvær efter givne fuldmagt

Hans Glad L S

Paa ligemaade efter given fuldmagt paa Hr. Capitain Johan Henrich Garman og Jomfrue Wibecke Lunds vegne og dispensation.

Jens Jacobßen L S

Iligemaade efter given fuldmagt paa hr: Lieutenant Peder Garmands vegne

Jens Grönbeck L S

C: F: Lund Paa velædle Hr. Legations Secreterer Garman og Jomfrue Inger Margrete
L S Lundz vegne, som fraværende underskriver ieg som Skifteforvalter

Hans Larßen L S

Saa ville vj samme som forskrevet staaer udj alle dens ord, puncter og clausuler allernaadigst have confirmeret og stadfæst, som vi og hermed confirmerer og stadfæster, hvorefter de vedkommende sig allerunderdanigst haver at rette. Givet paa voris Kongl. Residentz udj Kiöbenhavn den 3 febr. Anno 1703.

under vor Kongl. haand og Zignet

Friderich R: L S

E: U: D(ahl?) H: Rosencreutz Leth

Allerunderdanigst publicered til det almindelig Sageting paa Tandberg tingstue i Nördrehougs Præstegield paa Ringerige som efter höi öfrighedz anordning var berammet den 28 Julij 1707: bevidner

Christian Muller

(fol. 3b) Widere producerede fuldmægtigen en respective Laugmands Dom afsagt paa Christianiæ Laugtingshuus den anden Sögne efter S^t Johanni 1685 om Sporen, og refererede sig til et derudj indførte Skiöde af 6^{te} Martj nestomrörte aar, begge af fölgende indhold:

Da efter tiltale giensvar og denne Sags beskaffenhed blev herom for Retten saaleedes dömt og afsagt, at efterdi Hr. Estats Raad Welbr: Christian Lund Lovligen beviiser sig med Kongl: allernaadigste givne privilegier, rigtige skiöder og anden gyldig adkomst at være een del af de skover og ejedeeler raadig som den indstefnte Sorenskriver Jens Tygeßen uden foregaaende Kald og varbel til hannem og andre berettigede, haver tilkient almuen deromkring liggende at niude enten imod den aarlig Landskyld og Rettighed, som samme pladßer udj Jordebogen findes indfört fore, eller og imod saa mange penges vederlaug som derfor Laugligen Kand beviises til hans Kongl. Mai^l at være udgivet, da som ingen bör ved Retten fratreges det som de ved Lovlig Kiöb og skiöder sig haver forhvervet, Kand ieg icke bifalde derudinden den indstefnte Sorenskrivers dom, men hermed for Ret afsiger at den bör i den post som u:dömt at være, og Hr. Estats Raad Christian Lund herefter roligen at niude samme sine skouger og Eje-deeler u:behindret, saa vit hans skiöder og andre adkomster hiemler hannem. Saa bör og indstefnte Sorenskriver, som ved saadan hans dom haver foraarsaget denne vitlöftighed, at give velbemelte hr. Estats Raad for ibragte omkostning Tj Rixdaler, hvilcke inden halvmaanedz daug efter denne doms lovlige forkyndelße skal erleggis under adferd efter Loven.

Belangende den finne Poul Sporens fradömt midler og formue, som inciterede Almue hannem (fol. 4a) uden Doms forkyndelße eller fogdens anordning haver fratagit, hvoraf een deel var hensat paa meere velbemelte hr. Estatz Raads ejedeeler til forsickring, for det hand hannem efter derom rigtig gjorde afreigning udj tvende Borgeris Bivær var skyldig, hvilchet og

bemelte Bönders fuldmægtige selv for Retten vedgaar dennem, ved een hr: Estatz Raadz skriftlig advarbel derom at være tilkiendegivet, da enddog finnerne icke efter udgangne Kongl: allernaadigste forordninger tillades paa slige stæder sig at opholde, saa sees der dog icke at deris middel og formue uden lovlig adgang bör dennem frakiendes og fratages, Særlig denne Poul Sporens, som efter forhvervede böxelseddel haver beboet denne pladz i 24 aar og deraf skattet og skyldet til Kongen som andre hans Mai^{ts} undersaatte, thi er herom for Ret Kient og afsagt, at bemelte Almue som sig samme finnes godz haver bemægtiget, bör hannem det alt igien u:skad at restituere, eller hannem derfor lovligen fornöje, hvoraf Hr. Estats Raad först, for hans til hannem gjorde forstreckning skal betales, efterdi hand udi en deel af finness borttagene boehave var forsickret, hvilchet de alt bör have fuldbiurdiget inden halv maanedz daug efter denne doms lovlige forkyndelße under adferd efter Loven, og derforuden at give samme finne Poul Sporen Ti Rixdaler i Kost og tæring etc:

L S *Hannibal Stochflet*

Liudeligen publiceret til det almindelige Sageting paa Tandberg tingstue i Nördrehougs Præstegield paa Ringerige, som efter höi öfrighedz anordning var berammet den 28 Julij 1707: testerer

Christian Muller

Lauridz Jacobsen Assessor udj den Kongl: Oberhof Ret i Norge og Præsident udj Christiania Kiendes og hermed (fol. 4b) for alle vitterlig giör af fri villie og velberaad hue at have Soldt, Skiödet og afhent, saasom ieg nu ogsaa hermed fra mig min hustrue og voris arvinger Selger skiöder og afhænder til Welædle og Welbaarne Kongl: Mai^{ts} Höibetroede Estast Hr: Christian Lund, Justitz og Cancellie Raad samt Justitiarius udj Norge hans kiere frue, Börn og sande arvinger en pladz paa Ringerige udj Hoele Præstegield beliggende kaldis Spaan, skyldende aarlig Landskyld Et skind böxel, hvilcken forskrefne pladz med ald tilliggende være sig ager, Eng, skoug og Marck, fiskevand og fæegang, vaat og tört, til fieldz og fiære, inden og uden gaardz, intet med alle undertagende som af arildz tid tilligget haver og nu tilligger eller med rette tilligge bör, Velbem^{te} Hr: Estats Raad hans kiere frue, börn og sande arvinger skal og maa have at følge bruge og beholde til ævindeligh odel og ejendom og giöre sig den saa nöttig og gavnlig som de udj alle maader best veed, vil og giöre Kand, thi Kiendes ieg mig eller mine arvinger efter denne dag ingen ydermeere lod, deel, Ret eller Rettighed at have til eller udj forskrefne pladz eftersom ieg derfor haver annammet og opbaaret fyldeste værd og nöigtig betaling saasom vj om forligt blev, og udj voris Kiöb kom, hvorfor ieg og saa hermed fuldkommelig hiemler og tilstaaer oftbemelte Hr. Estatz Raad hans kiere frue, börn og arvinger, fornevnte pladz som forskrevet staaer, for alle og en hver Mandz til eller paatale, som derpaa med rette kand vil eller bör tale, og det med lige Ret og frihed som den mig og hans Höj Excell^s Höybaarne Hr. Stadtholder Uldrich Friderich Guldenlew solt og bebrevet er, og skulle som dog icke er at formode hende sig, at bem^{te} pladz velbem^{te} Hr: Estatz Raad ved nogen dom eller Lovlig process skulle blive fravunden, da belover ieg hermed Sex ugers dagen efter at det tilkiendegivendes vorder, at forskaffe ligesaa god og (fol. 5a) Og beleilig en pladz eller og hans udlagde penge igien, saa velbemelte hr. Estatz Raad Christian Lund Hans Kiere frue, börn og arvinger, herfore af mig min hustrue og arvinger skal være og blive uden skade og skadeslös i alle maader. Til des ydermeere stadfæstelße og bedre forvaring haver ieg dette med Egen haand underskrevet og mit sædvanlige Zignete hoströgt. Actum Christiania den 6 Martij A^o 1685.

L S *Lauridz Jacobßen*

Dette med mig til vitterlighed at underskrive og forseigle ombedes venligens de Welædle og velfornemme Mænd Assessor Anders Simensön og Laugmand Werner Nielsön. Christiania ut supra.

L S *A. Simenßen*

Werner Nielsön

Derpaa begierte Mons^f Hendrich Andreßen den begangne hugst og paastefnte aaverck at optelles og besigtes -

Paa de indstefnte af Almuens vegne indgav Erich Knæstang deris skriftlige forsæt af fölgende medför

Gud Störcke Retten!

Som vi fattige underteignede hans Kongl: Mai^{ts} skatte bönder af Nörderhougs Præstegield paa Ringerige, ickun een ringe deel er vorden citeret med femte stefne af velædle Hr. Cammer og Commece Raad Giord Andersen for hugst og aavircke vi skal have begaaet udj hans Odels ejende skove, hvilchet hand j sit stefnemaal foregiver, da til samme hans stefnemaal at svare paa samtlig voris vegne som her til Retten er indkaldet, og som er voris eenfoldige i Rettesetelße med faste paastand og er som fölger at det haver aldrig været os eller nogen af voris forfædre videndis at hr. Cammer og Commerce Raad haver haft og fuldt nogen ejende Odels Ret udi Sporen og des til grenßende og omliggende skouger, heller icke haver nogen hans Document været derpaa Lovligen tingliust förend (fol. 5b) I indeværende Sommer 1707: men Sporen med des omliggende Skouger lige mod Hadelandz tilstödende Ejemaal, haver af arilds tid fuldt og ligget til Ringeriget under voris Höy skatskylte gaarder, som voris forfædre af arildz tid har haft og fuldt i Roelig hæfd for hiemrast, hvilchet bemelte hiemrast og skouge vi os efter voris böxel Ret tilkiender, og endnu tilkiender indtil velædle hr: Cammer og Commerce Raad Louglig afbeviißer des marckskiel og deele mellem voris gaarders hiemraste skouger og Eje-deeler; Udj samme voris skouge haver vj aavercket en ringe deel rundtömmer til voris stoere skatter at afbetale saa og til vore noget bröstoffeldende paaboende gaarder, som er hans Kongl: Mai^{ts} godz mesten deele at lade reparere, hvilchet vj vil formeene Hr. Cammer og Commerce Raad os ei Kand forbyde, eller forbyde lade, at bruge hvis vj i saa fald nödvendig behöver, og er ickun omtrent En halv mil fra böjgdens ejermaal, thj vil vj formode den Gunstige og fromme Öfrighed icke tillader at noget af samme voris gaarders ejermaal og hiemrast som underligger en 60 skippund tunges svarelße, alleeniste een ringe Ejendeel skulde vilde frastöde, af hvilcke aarsager vi saadant for den höi öfrighed videre agter at andrage, thi indskyder vi os for denne sinde under vor öfrighedz beskiermelße, som efter Embedes pligt vilde tilße at os fattige skattebönder paa voris gaarders ejermaal icke skeer nogen afgang förend hr: Cammer og Commerce Raad Giord Anderßen lader stefne voris Landherrer og samtlig meenige Almue, formeener derfor at foregaaende stefnemaal icke Kand være af nogen Kraft, haver derfor icke videre denne gang Sagen at tilsvare, mens indstiller dette i Dommerens gode skiönsomhed, hvilchen vj vil have ombedet dette voris indleg for Retten at oplæße og indprotocollere, hvilchet vj som pligtskyldigst haver at forskylde, Dommeren med Laugrettet Gud befalet. Actum Löchen udj Hougs Annex paa Ringerige den 22 Augustij Anno 1707: -

(fol. 6a)

Paa min Kiere Moders
vegne

A: E: Thoen

Jesper Nielsøn Loe

Poul **P A S.** Alfßens
Boemercke

Torger **T. P.** Poulßens
Boemercke

Svend Trulßen Hval

Lorentz Anderßen

Erich Jacobßen
Eg hd.

Derefter har vj efterseet og optelt den paastefinte og forefundene last, og befant vi da Nordvæst fra Sporen vandet omtrent en God fierding vegs derfra 4½ tölt rund Langtømmer 3 favner lang mercket med et **O** og 4 hug, samt 3 tölter 7 stocker med **V** mercket af samme slags,

Nock blev optelt oven for Fagravandet paa den væstre side af samme vand omtrent 1½ f: vegs fra Findsrud 2 tölter og 7 stocker dito mercket med **E: K:** som Erich Knæstang tilstoed af ham at være hugget, hvilchet hand beretter til huusfornödenhed at vil lade hiemdrive, Endnu 2½ Langtømmer mercket med et **T:** hvoraf kun 1 tylt var opred, det andet var icke uden nedfeldet, Nock blev optelt 2 tylder 2 stocker dito som Lorents Øren tilstoed at have hugget til huusbehov, videre 1 stock med **N:** mercket, 2 stocker med **H: I:**, 1 stock med **H: K:** og 2 stocker som var uden Mercke, hvilcket alt j Sommer er nedhugget, videre blev os ej anviist, undtagen 29 stuber hvorfra tømmeret var bortkiört -

Mons^r Henrich Andersen tilspurte dernest Laugrettet som har optelt diße stuber om de jcke udj dette aar er ophugget, og om de fornam eller saae ingen Kiørselvei derfra? Hvortil de svarede: at det i aar var hugget og at de kunde see at de 29 stocker fra stuben i Sommer var bortkiört -

Indgav derefter En skriftlig Arrest paa forindförte Lang (fol. 6b) Tømmer hugst saaleedes forfattet

Kongl: Maj^{ts} Welbetroede Foget
Höytærede S^r Laurids Tönder!

Som Jeg u: gierne maa fornemme at en deel af Nördrehougs Præstegieldz almue paa Ringerige, nemlig Torger Löcken, Harald Ören, Anders Ferden, Encken Tonen, Ole Sætrang og opsidderne paa Loe med fleere skal have understaaet sig udj min ejende Odels skove Sporen at hugge og nedfelde den meste deel af samme skoug til bielcker eller langtømmer, og det foruden mit forlov eller samtöcke, da som saadanne bielcker og Langtømmer, som de det under et skind Kalder, aldeeles er stridende imod hans Kongl: Mai^{ts} allernaadigste udgangne skoug Reglement, saa er ieg foraarsaget hermed venligst at begiere hr: foget ville behage at udnævne og befale Lensmanden og et fuldstændigt Laugret som tillige med Sorenskriver bemelte förövede u:louglig skoughugst udj fornevnte Sporen Skougen tilbörlig Kunde besigtige, og det befindende nedfeldende tømmer med stubene rigtig optelle, samt lade samme hugst og felding Lauglig arrestere til Sagens uddrag imod vedkommende som paa vedbörlig stæder efter Loven det snarest schee kand, vorder foretagen, for hvilchen giörende forretning og Arrest ieg selv indestaar, og holder hr. foget i alle maader Skadeslös. Hvornest forbliver

Christiania
dend 13 Julij A^o 1707. /.

Höytærede Hr. Fogeds
tienstvilligste
Giord Andersen

Efter velbem^{te} Welb^r Hr. Cammer Raad Giord Andersens begiering, anbefales paa Retten og Embeds veigne Ole Pederßen Raae, at hand tillige de 2^{de} Mænd nemlig Knud og Gulbrand Wager rigtig opteller og seqvestrerer ald den hugst af Langtømmer og anden last som en deel almue her paa Ringerige haver begaaet, og det rigtig herpaa under Eders hænder og Zigneter specificerer, saa og hvad sort og palm træerne holder, som alt udförligen beskrives, og som den (fol. 7a) Sags udför ved 5^{te} stefne er berammet at foretages paa aastæden Sporen anstundende 23 Augustj saa udnævnis til Rettens betiening efterskrefne Dannemænd nemlig Ole Wee, Johannes Bertelßen Sörum, Iver Halsteensrud, Hans Helgerud, Simen Wee, Johannes Johanßen Sörum som sig god betidz paa bemelte Sporen med Sorenskriveren til endelig Kien-delße udi denne Sag sig indfinder. Steen den 16 Augusti 1707 /.

Lars Tönder

Den 18 Augustj 1707 er indbemelte Arrest forkynt for de vedkommende, til vidne med mig Halsteen Bölgen.

Ole Pederßen

Dernest begierte fuldmægtigen indført at som hand har beviist med Salig hr. Estatz Raad Lunds arvingers skiöde og der paa fuldte Kongl. allernaadigste confirmation saavel som og en Respective laugmandzdom det Sporen med underliggende skoug og marck er hans Principal hr: Cammer Raad Giord Andersen tilhörende, og som nu befindes at een deel af Nördrehougs almue har indfaldet og hugget een deel langtömmen eller bielcker i velbemelte hans principals ejende skoug, hvilcken hugst er hannem icke til en ringe skade, icke alleeniste paa hans skove mens end og til hans Saugbrugs fortsettelse, thi skulle saadan last tillades at hugges, var at frögte at Saugerne af mangel for tömmer maatte ödeleggis, og i det öfrige strider slig hugst imod deris Kongl. Mai^{ts} allernaadigste forordning, hvorföre hand alt dette henstiller under Dommerens skiönsomhed og got eragtende og paastoed Dom i Sagen -

De indstefnte af almuen paastoed at S^r Hendrich Anderßen bör beviise med breve og documenter om hans Principals skindz jord i Sporen er afdeelt fra deris ejedeeler og om det af dem aavirckede tömmer er hugget inden for deelet paa (fol. 7b) Welbemelte hans principals ejedeeler -

Fuldmægtigen Mons^r Henrich Andersen refererede sig til sit indgivene stefnemaals indhold og begierte en Kiendelse af Retten -

Dernest foregav Contraparterne at hvad af dem er hugget, er aavercket i deris egne skove, er böd sig til at aflegge deris æed at de vil bruge det nedhugne tömmer til deris bröstoffeldige gaarders reparation og begierte til neste Sageting opsettelse, i Sagen, hvilket S^r Hendrich Anderßen indvilligede dennem -

Hvorföre Sagen til den 25 Novembr: blev optagen og derfra igien til den 10 Martj 1708 vorden forflöt, formedelst fuldmægtigen ei for det besværlige före Kunde comparere for Retten -

ÅSTEDSSAK 10. MARS 1708 OM SPÅLEN PÅ KROKSKOGEN I NORDERHOV

(fol. 7b) Og fremlagde da Mons^r Henrich Anderßen hans Principal Welædle hr. Cammer Raad Giord Andersens skriftlig forbet saaleedes liudende:

Gud störcke Retten og Rettens betienter!

Som fornemmes at den Sag ieg ved min tiener Henrich Anderßen har ladet paastefne imod Torger Löchen, Erich Knæstang med de fleere udj Nördrehougs giæld paa Ringerige, formedelst deris formeentlig u:lovlig begangene skouger hugst udj min Odels ejende Skoug, til og under den pladz Sporen beliggende, skal til neste Sageting udj bemelte Nörderhougs giæld være optagen, Saa har ieg da herved Sagen Kortelig ville forestille, at ieg vil formode at Retten af de paa min Side allerede producerede documenter har befunden ei alleene at pladßen Sporen med des underhörende skoug og videre des tilliggende er mig tilkommende, mens end og at samme pladz med des tilbehör udj formaals tider af hans Kongl: Mai^t allenaadigst er vorden skiödets og bebrevet, Da omskiönt bemelte Contraparter nu skal ville foregive at deres gaarders ejendeeler (fol. 8a) sig til det omtvistede skal være streckelig eller til felledz, saa kand eller bör saadan deris paastand uden beviislighed, dog ei for gyldig anßees, i serdeelighed efterdi bemelte min pladz Sporen som staaer for Sær skyld deßen hærlighed fast alleene af skougen dependerer, som bemelt forhen, har været af hans Kongl: Mai^{ts} godz, og en hver dette Landz lei-

lighed bekient, nock som er vitterlig, at hvem som nogit paa saadan godz eller dessen Ejen-
deeler vil pretendere, eller derpaa vil giöre nogen indpaß, de da maatte före nöiagtig beviis,
hvor vidt deris ejendeeler derimod Kunde være streckende, hvilchet ieg og endnu paastaaer at
disse contraparter bör præstere, eller og i dessen ermangling, at deris begangene aavircke med
Landnam og skadegield mig efter loven vorder tilkient. Og som mand fornemmer at eendeel
samme deris aavirckede tömmer hugst og til bielcker skal have udseende, eller og der til Kand
være tienlig, saa paastaaes at de og derfor bör indstaae til mig som angiver hvis Hans Kongl:
Mai^{ts} allernaadigste forordninger nemlig skoug ordinancen af dato 12 Maij 1683: og om
u:lovlig skoughugst i Norge den 5 Decembris 1685 i dis fald dicteres, samt og at de mig den-
ne vitlöftige processis omkostning tilstreckelig bör erstatte. Og om end de saa vel ved deris
indleg som for Retten mundtlig skal villet foregive, at de har stoere skyldende gaarder, saa og
at de dette deris aavirck til deßen aabudz reparation skulle ville forbruge, saa formeenes at det
dog icke Kand være dennem til nogen befrielse og langt mindre give dennem tilladelse at ind-
falde udj een fremmed skoug som her skeed er, foruden det, skal og den meste deel af det be-
gangene aavircke befindes af den beskaffenhed, at det meere til bielcker, end til Huußets repa-
ration i sig selv er tienlig, og over alt har og disse (fol. 8b) Contraparter vel een miil og nermere
skoug nock til deres huuses fornödenhed, som nock er bekient, Jeg vil da herom forvente en
Retmessig dom med Omkostnings erstatning, og forbliver

Christiania den 19 Novembr. A^o 1707 ./. .

Retdens betienters
tienestvilligste
Giord Andersen

Erich Knæstang, Jesper Loe, Svend og Poul paa egne og deris interessenters vegne hertil
svarede og paastoed det hr: Cammer Raad bör beviise hvorvidt hans ejedeeler til Sporen er
streckende og at de vorder tilkient at niude det de af alders tid har fuldt og brugt, Og skulle
det være fornöden at Sagen skulle komme fore igien paa Aastæden til afhandling, saa vil de
med prov og vidnisbiurd fuldkommelig beviise hvad dem af gammel tid har fuldt -

Som denne Sag er af vitlöftighed og videre betenkende, og nu först til ende procederet, saa
opsettes den til förstkommende 13 April, til hvilchen tid endelig dom skal afsiges -

OPPSETTELSESTING 13. APRIL 1708 PÅ TANBERG I NORDERHOV

(fol. 8b) Og som denne Sag udj Retten blev foretaget fremlagde Mons^r Christian Thomæsen,
som fuldmægtig paa Welbaarne hr: Amptmand Gluds vegne, hans principals Gunstige resolu-
tion af 31 Martij sist forskinnet paa de indstefnte bönders til Welbem^{te} Welbaarne Hr: Ampt-
mand Glud indleverede Supplique, meldene at hand ei udj denne Sag skulle tilstæde at afsiges
nogen dom för end hand om dens beskaffenhed faaer underretning etc. Hvilchen Supplique
med derpaateigne Welbaarne hr: Amptmandz Gunstige resolution saalunde er meldende:

(fol. 9a) Welædle og Welbiurdige Hr: Ambtmænd Poul Glud!

Wj underteignede hans Kongl: Mai^{ts} allerunderdanigste Skattebönder af Nördrehougs Præste-
gield paa Ringerige paa egen og samtlig böigdelaugets og paagrentßende Naboers vegne, nöd-
tildreven, understaar os med denne voris underdanig Supplique for Eders Welbaarenhed som
voris Gunstige Hr. Amptmand og naadige övrighed, allerydmygeligst at fremkomme, under-
danig tilkiendegivende det en deel af os, saavel Odels- som Leilendingsmænd af Welædle og
velbr: Hr. Cammer Raad Giord Andersen ere indstefnte til een aastædz trætte paa een pladz
Kaldet Finne Sporen, som er oprödet af finner og omsider sat for skyld Et skind; Hvilcken

pladz /: efter at dens oprödere og besiiddere, den formedelst sine u:behövelige og folck forträdelige forholde, med forgribelße ind i voris fellis skove, imod loven til u:pligt at hugge, og i andre maader hand sig u:sömmelig skicket, derfra var afdreven, og hos gotfolck bleven u:lidelig :/ paa mange aars tid med gierdesgaarder og Grinder icke haver været indhægnet, mens ligget under fætraad, som et Sæterstöd. Og som om samme pladz Finnesporen hvercken er, ei heller aldrig loug gemæs skal kunde föris nogen beviisligheder om dens udvej, eller hvor langt dens tilliggende streckning være burde, mens dette er en hver af os alle i Eignen boende nochsom vitterligt og bevist, at meerbenefnte pladz Finnesporen er liggende mit ind i vore paaboende hans Kongl: Mai^{ts} og andre Jorddrotters gaarders sameje skoug og hiemraster, som voris forfædre, fægge efter fægge, mand efter mand af gammel og formaals tider u:behindret og med rette fuldt og brugt haver, som og den heele böygds indbyggere har haft deris fri vircke og hugst i samme (fol. 9b) Skaug, som i en alminding, saa vel til Kongl. Maj^{ts} Skatters svarelße og anden var behövende som Loven os bevilger; Eftersom vi icke af velbemelte hr: Cammer Raad til saadanne u:omgiængelige Kongl: Maj^{ts} Contributioners udreedelße Kand være god for at faa en skilling i penge for hvis tömmer hand bestiller os til at hugge og til hans tieniste fremförer, mens i stæd for penge for hans tömmer hand bestiller os til at hugge og til hans tieniste fremförer, giver os dyre og höit opskrefne vare, som vi fattige folck ei kand være tient med; Vi har og ellers /: som formodes være u:forgribelig :/ hugget noget tömmer som vi agtet at lade skiære i bord og bruge til vore paaboende gaarders huuße at reparere, og vedlige holde, med efter fornödenhed, hvilchet hr: Cammer Raad ved sine udstæde ordre til sin tiener Henrich Anderßen os har ladet forbyde, hvilchet om saadan hr: Cammer Raadz tvang og forbud ei betimelig skulle blive corrigeret og afskaffet, maatte det falde os fattige folck og meenige almue som sidder for gaarder af 3: 4 a 5 skippund tunge at skatte og skyldte for, alt for tungt, ia saa besværligt at vj derover skulle komme til at crepere, som og voris paastand i Retten paa Tandberg tingstue om samme voris klagværdige besværinger ydmygst er angivet og bleven paastaaet, det er ellers med gamle mændz tilstand her af Sognet med sandhed at skulle kunde bevidnes det samme voris paaboende gaarders hiemraster altid har stödt lige ind mod Hadelandz tilgrænßende Ejendeeler, Horn mod Horn, og Klöv mod Klöv, icke des mindre maa vj fattige Almues folck gierne fornemme at Hr: Cammer Raad Giord Andersen være sindet os fra samme vore gaarders hiemraster at afholde og os til voris störste skade (fol. 10a) At giöre formeent, og det uden nogen foregaaende Lovlig given indvarsling til hver af vore jorddrotter og gaarders ejere, eller den, som med samme Kongl. Mai^{ts} godz allernaadigst er benificered, ia at sige den heele almue som i denne udrastes almindelighed frihed er interessered, mens alleene holder sig til os 5 a 6 fattige mænd, som mindst formaar vitlöftig og Kostbare trætter mod hannem at udföre. Beder fordi allerydmygeligst, Welbaarne Hr: Amptmand gunstel: ville behage blive os fattige folck med Retten beforderlig, og naadig befale at dette Hr: Cammer Raadz stefnemaal med hvilcket hand os til den 13 Aprilis förstkommende, til paa tinget at möde og herom dom være undergiven, maatte vorde prolongeret, indtil hver af vedkommende vore Landherrer med samtlig almue, som denne handel ligeledis er angaaende, dertil efter Lovens foresigende indstefnet vorder. Saadan ventelig Retens Assistens den allerhöjeste Gud med aandelig og legemlig velsignelßer Rigelig belönne som hiertelig beder

Af Nördrehougs Præstegield
den 27 Martij 1708 ./.

Fridrich L S Olßen
Væstrens Zignete

Ole L S Sætrangs
Zignete

Torger **T P S** Povelßen
Löchens mercke

Peder L S Nielßen
Loes Zignete

Welædle og Welbaarne hr. Amtmands
underdanige og allerydmygeligste
tiener

Poul L S Alfßen
Hvals Zignete

Ole L S Skojes
Zignete

Min fuldmægtig Christian Thomæsen haver til anstundende Opsettelse ting, som skal holdes paa Tandberg den 13 Aprilis, hvorda denne tvistigheds afhandling bliver foretagen, sig at indfinde lade, for samme stedz nöie at undersøge denne Sags sande connexion og derefter icke tilstæde, at derudi gaaer nogen Dom forinden mig om dessen beskaffenhed bliver meddeelt en fuldstændig (fol. 10b) rapport og underretning. Skulle ellers nogen af indbemelte Leilendinger have jorddrotten som dertil ei Lovlig ere indvarslede, gaaes derom efter Landz Loven. Ovestad den 31 Martij 1708.

P: Glud

Som Welbaarne hr: Amptmand Glud jcke vil tilstæde at afsiges nogen Dom i denne Sag för end hand om dens beskaffenhed og sammenhæng faar fuldstændig underretning, alt saa opsettes den videre til vaaringen er overstaaet den 12 Junij, til hvilchen tid vedkommende sig ville indfinde -

TING 9.-10. MARS 1708 PÅ TANBERG I NORDERHOV

(fol. 10b) C M etc: gör vitterligt at Anno 1708 den 9 Martij blev Retten til almindelig Sageting betient paa Tandberg tingstue j Nördrehougs Præstegield paa Ringerige, overværende Welbaarne Hr. amptmand Gluds fuldmægtig Mons^f Christian Thomæsen, Kongl: Mai^{ls} foget Seig^f Laurs Tönders fuldmægtig S^r Lars Hanßen, Böigde Lensmanden Peder Rasmusen Raae sampt efterskrefne Laugrettis mænd nemlig Tryg Bölgen, Embret Smedzböl, Embret Skiörvold, Rasmus Amundrud, Even Blixrud, Siver Tandberg, Embret Garhammer og Niels Opsal -

Mons^f Hendrich Anderßen fremstillede sig for Retten og paa sin Principal Welædle og Welbrd: Hr: Cammer Raad Giord Andersens vegne begierte den (fol. 11a) Sag contra Welbemelte Hr. Cammer Raadz Debitorer igien at foretagis, hvilcke til den 24 Novembr: nestafviget ved efterfølgende skriftlig varbelseddell Lovlig vare indstefnte hvorfra Sagen til denne tid efter begiering er bleven optagen -

Herved Kald og varbel gives efterskrefne Debitorer af Nördrehougs Præstegield paa Ringerige for hvis de befindes efter min Regnskabsbog at være skyldig, som ieg dennem i deris nöd og trang til nödtörftig underholdning forstragt haver, og icke efter mange gjorde anmodinger og ergangene Domme til min betalings erleggelße har villet lade sig beqvenne og er disse efterskrefne Arne Veigsteen 11 Rd 3 ort 5 s, Jens Nordbye 6 Rd 1 ort 4 ß, Alf Giöruud 15 Rd 2 ort 6 ß, Lauridz Lauridßen tilforn paa Virstad 3 Rd 3 ort 10 ß, Lauridz Giermenboe 1 Rd 12 ß, Ole Hogenßen Biercke 5 Rd 6 ß, Jesper Gregerßen 7 Rd 2 ort 17 ß, Lodvig Jacobßen 3 Rd 3 ort, Elling Loe 3 Rd 11 ß, Frode Hverven 2 Rd 1 ort 2 ß, Harild Øren 10 Rd 1 ort 20 ß, Christopher Nordbye 5 Rd 16 ß, Poul Burud 3 Rd 2 ort 4 ß, Anders Svendßen Nordbye 3 Rd 3 ort 18 ß, Steener Aslachsruud 2 Rd 3 ort 8 s, Hans Flechesouv 9 Rd 2 ort 12 ß, Trugels Bölgen eller Sön Halsteen 26 Rd 2 ort 14 ß, Niels Berger 5 Rd 1 ort 14 ß, Siver Tandberg 10 Rd 3 ort 20 ß, Poul Hval 10 Rd 20 ß, Anders Lou 6 Rd 2 ort 16 ß, Svend Olßen 13 Rd 1 ort 21 ß, Lauridz Hesleberg 5 Rd 2 ort 16 ß, Svend Trulßen 3 Rd 2 ort 16 s, Gulbrand Berg 12 Rd^f 14 ß, Peder Madßen Sundbye 19 Rd 3 ort 16 ß, Peder Olßen Vestren 9 Rd 2 ort 19 s, Rasmus Veigsteen 8 Rd 1 ort 22 s, Gulbrd Ultvedt 9 Rd 20 ß, Alf Gundersbye 8 Rd 3 ort 2 ß, Rasmus Loe 6 Rd 3 ort 16 ß, thj stefnes alle indbemelte at möde mig heller fuldmægtig paa deris anordnede tingstue nest efter denne stefnings loughlig forkyndelße og da icke alleene at lide dom for gielden i sig selv mens end og for ald derpaa andvente bekostning, en hver at medtage sin bondebog som skal være god beviis for (fol. 11b) Gielden, lader ingen udeblivelße skeep, Christiania den 4^{de} Julij 1707.

Giord Andersen

Anno 1707 den 8 - 9 og 10 November er denne indbemelte stefning forkyndt for de vedkommendes boepæl det vidner vi underskrefne Saa sant hielpe os Gud og hans hellige ord.

Ole Pederßen

H O S

Halvor Olßen Olsvigen

Denne Sag er efter fuldmægtigen Ole Raaes begiering til neste Sageting forflöt. Tandberg den 24 November 1707.

C: Muller

Derefter blev af fuldmægtigen Mons^f Henrich Anderßen fremlagt een dom afsagt paa Trögstad tingstue den 1 April 1701 over indstefnte debitorer, hvis endelig slutning saalunde er meldende: #¹

(**fol. 12a**) Arne Veigsteen mötte for Retten og foregav at hand paa denne hr: Cammerraadz sögning har leveret 6 tölter og 3 stocker Saugtömmmer ved lille Sandungen, hugget i Sandungskoven, men veed icke om det var alt paa maal, sagde videre at det godz hr. Cammer Raad har leveret ham, er beviis nock hvem der har sat ham ind i skougen eller marcken at hugge -

Jens Nordbye er forlengst ved döden afgangen og hans qvinde gaar om og betler sit bröd.

Paa Sl: Alv Görudzrud vegne fremlagde Thomas ibm: sin bondebog paa 10 Rd 3 ort 17 ß, beviiste derpaa med een tömmerseddel at have betalt 4 Rd 16 ß, bliver igien 6 Rd 3 ort 1 ß - den fremlagde tömmerseddel er af fölgende indhold:

Alv Giörudz eftermand Thomes leveret ved Katnos dammen (**fol. 12b**) 5 al: tömmermaal En tölt En stock, undermaal fem tyl: 6 stocker over alt 6 tyl: 7 stocker, derforuden wrag 4 stocker. Katnos den 29 Majj 1706.

Henrick Andersen

Laurs Laurßen Veyenejer efter Dom skyldig 3 Rd 3 ort 10 ß.

Laurs Giermenboe efter bog og dom 1 Rd 12 ß -

Ole Hogenßen beviiste med een seddel ei meere at være skyldig end 3 Rd 1 ort 18 s: hvilchen saaleedes er forfattet

Ole Sætrang leveret ved Spors dammen tömmer Maal 1 stock under 2 tyl: 5 stocker, over alt 2 tylter 6 stocker, derforuden wrag 4 stocker Spohren den 24 Majj 1703

Henrick Andersen

Jesper Gregerßen efter dom pligtig 7 Rd 2 ort 17 s som hand tilstoed.

Lodvig Jacobßens Encke ligeleedes efter dom 3 Rd 3 s, som svarede at hun derom icke hafde nogen Kundskab.

Elling Loe efter dom skyldig 3 Rd 11 s. Frode Hverven 2 Rd 1 ort 2 s, siger dog uden beviis derpaa at have leveret 2 tyl: 2 st: Saugtömmmer. Harald Øren som efter dom er skyldig 6 Rdr:

¹ Se *Tingbok for Ringerike* I-24 (1699-1705), fol. 39b - trykt utgave s. 29-30.

mötte icke for Retten. Christopher Nordbye efter dom 5 Rd 16 β, siger derpaa at have leveret tømmer 4 tyl: 5 stocker, hvorpaa ei blev fremlagt nogen beviislighed. Poul Burudz Encke efter dom 3 Rd 2 ort 4 β, hvilcken er absent.

Anders Nordbye sagde at sal: Poul Ibßen ref hans bog i stöcker for hand var ham intet skyldig. Steener Aslachsruudz qvinde tilstoed 2 Rd 3 ort 8 β, over hannem var fuldmægtigen ingen dom begierende. Hans FleckSouv efter bog skyldig 9 Rd 2 ort 12 β, hvilcken saaleedes er meldende:

A^o 1704 den 25 Jan: er giort rigtig afreigning med Sönnen Hans om imellemværende og da videre skyldig penge Nie Rd 2 ort 12 β siger 9 Rd 2 ort 12 s, Christiania ut supra

udj hr: CammerRaadz abs:

Henrich Anderßen

(fol. 13a) Halsteen Bölgen beviiste med 2^{de} seddeler at have betalt paa hvis hand sögis fore - 3 Rd 2 ort 9 s som indeholder fölgende.

Halsteen Bölgen leveret ved Spohren 4½ al: tømmer maahl: 3 st: under 3 tyl: 4 st: over alt 3 tyl: 7 stocker, derforuden vrag 8 stocker. Spohren d: 24 Majj 1703

Henrick Anderßen

Annammet af Halsteen Bölgen ved Spohren 5 al: tømmer maal 2 St. under 1 tyl: 9 stocker, over alt 1 tylt 11 st. derforuden vrag 11 stocker. Sporen den 28 Majj 1704.

Henrick Anders:

bliver saa igien at svare 23 Rd 5 β -

Niels Berger som er absent, skyldig efter fremviiste bog 6 Rd 14 s. som saaleedes er meldende:

A^o 1701 den 26 Jan: er giort afreigning med Niels om i mellem værende til dato og da befindes at skyldig blive til penge femb Rd 1 ort 14 s, siger 5 Rd^f 1 ort 14 s. Christiania ut supra

udj Welædle og velbr: hr: CammerRaad
Giord Andersens abs.

d. 6 April ¼ t^{ne}
salt 3 t^f

Henrich Anderßen

Siver Tandberg 16 Rd 3 ort 20 β, foregav derpaa at have leveret 7 tölter tømmer som hand med vidne vil beviiße - Anders Loe tilstaaer 6 Rd 2 ort 16 β - Svend Olßen efter dom skyldig 12 Rd 1 ort 20 β, er absent.

Poul Hval tilstoed 5 Rd 3 ort 18 s hvorpaa hand fremlagde den hannem meddeelte bondebog saaleedes forfattet:

1707: den 29 Julij er giort afreigning med Poul om imellem værende til dato og da at skyldig blive til penge fem Rd tre ort 18 s siger 5 Rd 3 ort 18 s. Christiania ut supra

Paa Velædle og Velbr: Hr: Cammer Raad Giord Anderßens vegne

Henrick Anders:

Anviist den 9 Martj 1708.

Paa Velb: hr: Amptmand
(fol. 13b) Gludz vegne per ordre

C: Thomæßen

Laurs Hesselberg som er absent er skyldig 5 Rd 2 ort 16 ß, Svend Trulßen gestendigede 3 Rd 2 ort 16 ß - Gulbrand Berg med efterskrefne tömmerseddler beviißer at have betalt paa Kravet 6 Rd 1 ort -

Gulbrand Berrig leveret ved Spohren 5 al. tömmer maal 1 tyl: 7 st: under 4 tyl: 3 Stocher over alt 5 tyl: 10 st., derforuden vrag 2 stocker. Sporen den 24 Majj 1703.

Henrick Anders:

Annammet ved Spohren af Gulbrand Berrig under maal tömmer 2 tyl: 10 stocker derforuden vrag 10 stocker. Sporen den 28 Majj 1704.

Henrick Anderßen

bliver igien 5 Rd 3 ort 14 s.

Peder Sundbye efter fremlagde bog og seddel skyldig 12 Rd 1 s., hvilche er af efterskrefne medför.

1701 den 9 Novembr: er giort afreigning med Peder Madßen om imellem værende til dato, og da at skyldig blive penge fiorten Rd toe ort 8 s, siger 14 Rd 2 ort 8 s - Christiania ut supra

Paa hr: Commercie Raad Giord Andersens
vegne

d. 11 Novembr bekommed
penge 3 Rd'

Henrich Anders:

Peder Madßen Sundbye leveret ved Sporen 4½ al: tömmer maal 8 stocker, under 7 tyl: 1 st: over alt 7 tyl: 9 st, derforuden vrag 6 tyl: 1 st. Sporen den 24 Majj 1707

Henrich Anderßen

Peder Væsteren efter dom skyldig 9 Rd 2 ort 19 s. - Rasmus Veigsteen ligeledis efter dom 6 Rd 10 ß. hvorpaa hand beviiste med en seddel at have leveret tömmer til 2 Rd 18 ß, hvilchen indeholder dette:

Rasmus Veigsteen leveret ved Spohrsdammen 5 al: tömmer (fol. 14a) Maal tre stocker, under tre tylter, over alt 3 tyl: 3 stocker, derforuden vrag 6 stocker, Sporen den 24 Majj 1703.

Henrich Anderßen

Bliver igien 3 Rd: 3 ort 16 ß, siger ellers paa gielden at have leveret 4 tylter tömmer ved Sandungen for 6 a 7 aar siden.

Gulbrand Ultved efter dom ~~og bog~~ 9 Rd 20 β, beretter, dog uden beviis derpaa at have nedkiört til vandet 5½ tölt tömmer som Brötnings Karlene tog bort for ham uden betaling -

Alf Gundersbye ved sin daatter gestændigede 8 Rd 3 ort 2 s - Rasmus Loe 6 Rd 3 ort 16 s, hvilchen er absent -

Som aften var paa haanden blev Sagen til den 10 Martij optagen -

Og da fremviiste Arne Veigsten sin Handelsbog hvorefter hand findes skyldig den anförte Sum - 16 Rd 3 ort 5 β -

Derefter indgav Siver Tandberg sit skriftlig indleg af 4 Martj saaleedes meldende:

Som ieg er stefnt af Hr. Cammer Raad Giord Andersen i Christiania for hvis ieg er hannem skyldig, er derfor mit korte svar at ieg tillige med fleere af Almuen her i Nördrehougs Præstegield blev forligt med Mons^f Henrich Anderßen paa Trögstad tingstue sidste gang hand lod hende dom paa hr. Cammer Raadz debitorer, at ieg tillige med fleere af bönderne skulle hugge tömmer udj lille Sandungen og Fyldingen til at betale hans Krav, og blev accorderet om tylten fra 11 til 12 tomb: 1 Rd og 14 tom: tömmer 1½ Rd og levere det ved Fylding dammen eller stor Sandung oußet, aaret derefter dom var gaaen hug ieg 13 tylter tömmer i lille Sandungen, og den tid ieg kom op at fremkiöre tömmeret hafde hr. Cammer Raadz Landbunde Hogen Sandungen fremkiört tömmeret til vandet, formoder for hans grove formastenhed at Dommeren gotgiör mig for (fol. 14b) Mit arbeide for hver tylt 1 ort er 3 Rd 1 ort og for min stoere bekostning med folch og hæster ieg lod skicke der op, at fremdrive tömmeret, som da af Hogen var fremkiört, begierer derfor 1½ Rd, aaret derefter haver ieg ved Ole Poulßen Syböy leveret til Mons^f Henrich Anderßen udj lille Sandungen 7 tylter Saugtömmer a tylten 1 Rd er 7 Rd, for hvilche tömmer ieg Kand beviibe at er leveret, om fornöden giöres, og ellers Kand ieg dette med min Salighedz æed bekræfte at det er udj Sandhed som forskrevet staar, og udj alt henstiller dette til Dommerens agtsomhed.

Tandberg den 4 Martj 1708.

Syver **S. P. S** Pederßen
Tandberg

Mons^f Henrich Anderßen herimod paastoed at Syver Tandberg bör beviibe det hand i hans indleg foregiver om tömmeretz Accort og des værdi, saa vel og hvad tilladelße hand haver haft at hugge tömmer i hr. Cammer Raadz Skove -

Dernest begierte Siver Tandberg, Arne Veigsteen, Rasmus og Frode Aaßene, samt Christopher Piocken og Gulbrand Ultvedt opsettelse i Sagen at de med prov og vidnisbiurd Kand beviibe hvor meget tömmer de paa Kravet har leveret, saasom det icke dennem ved afreigning er bleven gotgiort -

Fuldmægtigen formeente at Sagen ei efter Contraparternes paastand bör opsettes efterdi de har haft tid og leilighed nock baade til at indstefne deris prov saa velsom og at sögt beviis for hvis de paa gielden har leveret, begierte derfor Dom med omkostnings erstatning -

(fol. 15a) Som mand ei mod Loven Kand negte Contraparterne opsettelse, saa forflöttes Sagen til den förstkommende 13 April.

TING 13. APRIL 1708 PÅ TANBERG I NORDERHOV

(fol. 15a) Hvorda Retten igien til opsettelße ting blev betient paa Tandberg tingstue.

Og da lod Welbaarne hr: Amptmand Gluds fuldmægtig Mons^r Christian Thomæsen indføre det denne Sag bör stilles i beroe indtil hr: Cammer Raadz Kiöbmandzbog Kand Komme i Retten til conferentz mod Böndernes Böger, for deraf at see hvad de har nödt for den af dennem levede last og for hvad priis Lasten bönderne er gotgiort, hvilket hand siger Welbaarne Hr. Amptmand selv eller ved hans dertil beskickedede fuldmægtig agter at lade efter see, Kongl: Lov og forordninger gemæs -

Hvorfore Sagen videre til vaaringen er overstaaed den 12 Junj her paa stæden igien at foretagis, er forflöt, til hvilcken tid vedkommende sig ville lade indfinde -

Saaleedes for Retten passered, bevidnes med haand og Zignete Actum Anno, Loco et diebus ut supra.

TING 9. MARS 1709 PÅ BERG I HOLE

(fol. 19b) C M etc: giör vitterligt at A^o 1709 den 9^{de} Martj blev Retten til almindelig Sageting betient paa Berg tingstue j Hoele Præstegield paa (fol. 20a) Ringerige, overværende velbaarne hr. Amptmand Gluds beskickedede fuldmægtig Mons^r Christian Thomæsen, Kongl: Mai^{ts} foget Seig^r Laurs Tönder, Böigde lensmanden Tosten Johanßen Bye, samt efterskrefne Laugrettismænd nemlig, Tron Gomnes, Harald Sörum, Torgier Burud, Peder Löcken Jens Moe, Ole Opsal, Ole Giesvold, og Hendrich Ulleren -

Mons^r Hendrich Luth presenterede sig for Retten og fordrede Hans Ertelie udj Rette som hand til denne tid hafde ladet indstefne for 25 Rd^r 2 ort 7 ß hand hannem i Grundleie og for bekomne vare skal være skyldig, item til at rödig giöre hans paaboende pladz Ertelie -

Indstefnte Hans Ertelie comparerede for Retten og vedstoed at Jens Kolbiörnrud og Reier Strand har paa Citantens vegne 2 a 3 dage for nestafvigte Juul afsagt hannem fra pladzen bemelte Ertelie, men saasom hand paa dito pladz har anvendt stoer bekostning med rödning og biugning i 5 aars tid hand der haver boet, formodede og paastoed hand at niude meerbem^{te} Ertelie fremdeelis til brugelighed -

Citanten S^r Hendrich Luth derimod paastoed at som hand efterdags icke finder sig betient med, at Hans Ertelie bruger samme plads og ellers det bemelte Hans Ertelie er hannem skyldig som for indfört, saa begierte hand efter den forhen ankyndigede opsigelße Dom i Sagen saaleedis at pladzen Ertelien vorder rödig giort til fardag og ligeleedis Dom over det hand findes skyldig, med tilstreckelig omkostning -

Contraparten Hans Ertelien Kunde icke fragaa gielden jo at være rigtig, men sagde sig derimod icke at kunde flötte fra pladßen formedelst de stoere bekostninger hand som oven melt, har andvendt paa den.

Der efter blev bemelte Hans Ertelie af Retten tilspurt om hand hafde nogen skriftlig bevilling til at besidde Ertelien?

hvortil hand svarede at Sal: Jacob Luth gav hannem forlov til at (fol. 20b) Bruge og boe der, men fick ei hans haand derfor, omendskiöndt hand den ofte begierte.

Widere blev ei udi denne Sag af enten parter paastaaet, hvorfore

herudinden er saaleedis dömt og afsagt:

Efterdi Hans Ertelien er lovlig udsagt fra sin paaboende plads og hand ei med nogen skriftlighed beviiser at være tilladt at biugge og boe der, enten kort eller lang tid, alt saa bör hand til siste fardag den 14 April förstkommende at fraflötte beröte Ertelie efter Lovens foresigende, skulle hand derudj veigre sig efter at dommen hannem er vorden andkyndiget, da er Kongens foget Citanten assisterlig efter lovens 3^{die} bogs 14 Capit. 1^t art: hvorimod de paa pladzen af dito Hans Ertelie opsatte biugninger af Dannemænd bör besees og taxeris, efter hvilchen taxation Hans Ertelien förend hand flötter fra pladßen bör niude fornöielße, som Kand schee i de 25 Rd^f 1 ort 7 s. hand til Citanten S^r Hendrich Luth skyldig, skulle huußene være af höiere värði end til giældens afbetaling, da niuder bem^{te} Hans Ertelie derfor fornöielße til den tid som för er melt, hvormed processens omkostning ophæves.

Saaleedis for Retten passeret, bekræftes med Egen haand og Zignete. Actum Anno die et loco ut supra - besk: 1 Arck

TING 23. APRIL 1709 PÅ TANBERG I NORDERHOV

(fol. 20b) C M: Sorenskriver over Ringerige og Hallingdalen gör vitterligt at A^o 1709 den 23^{de} Aprilis blev Retten til opsettelse ting betient paa Tandberg tingstue i Nördrehougs Præstegield paa Ringerige, overværende Kongl: Mai^{ts} Foget Seig^r Laurs Tönder, udj Böigdelensmanden Peder Rasmußens stæd Ole Pederßen Raae samt efterskrefne Laugrettismænd nemlig: Ole og Jens Sætrang, Erich Jörgenßen og Siver Tandberg, Ole Olßen Wager, Svend Hval, Rasmus Aaßene og Niels Berger -

Hvorda Kongl Mai^{ts} Foget velbem^{te} Seig^r Laurs Tönder fordrede Mari Olsdaatter Frog igien udj Rette som hand til det almindelig (fol. 21a) Sageting den 6^{te} Martij nest afvigte hafde ladet indstefne for hun skal have slaget hendes medtiener Kirsti Hansdaatter, og som indstefnte Mari Olsdaatter ei den tid indfandt sig for Retten, aflagde stevnevidnene Lars Raae og Arne GunderEngen deris æed at hun var lovlig stefnt -

Hvorefter Citanten fremstillede efterskrefne prov som tilstoed følgende:

Jens Kudsk gestændigede at fogden begierte at hand skulle besigte Kirsti Hansdaatter som kom til Steen afvigte Langfredag og beklagede sig at Mari Olsdaatter hafde slaget hende med et stöcke træe, da saae hand at hun var noget blodig paa Linhatten og at hun hafde et lidet streg over næßen, tilstoed vider at hand hörte at bemelte Kirsti Hansdaatter sagde at der var meere blod paa hendes lagen -

Hans Snedker vandt at hand saae at der var lidet af huden af Næßen paa Kirsti Hansdaatter og at hendes linhat var noget blodig, item at hun sagde at Mari Olsdaatter hafde slaget hende med et stöcke af een sliels Kiep -

Derefter blev Sagen til denne tid ut supra melt optagen og Mari Olsdaatter Laugdag forelagt -

Indstefnte Mari Olsdaatter Frog mötte nu for Retten og negtede aldeelis den gierning hun beskyldes for -

Hvorimod fogden Seig^r Tönder proponerede dette at som det af forindförte omstændighed siunes at være viß formoding at Mari Olsdaatter haver slaget sin Medtiener Kirsti Hansdaatter til blods i hoved og ansigtet, hvor ingen prov var overværendis, paastoed hand at hun bör forelæggis Benægtelses æed om hun tröster sig til den med een u:beskad Samvittighed efter loven at aflegge, hvorefter hand begierte Dom i Sagen -

(fol. 21b)

Herudinden er saaleedis dömt og afsagt

Saasom for denne Ret ei er fört noget vidnisbiurd som Kand overbeviiße Mari Olsdaatter at have slaget hendes Medtienerinde Kirsti Hansdaatter, da som Loven befaler at den som Sag-giver bör sin Ret Lovligen at beviiße som til denne tid ei er skeed, alt saa kand man icke imod Loven paalegge bem^{te} Mari Olsdaatter som et barn paa 16 aar gammel, i hvor vel hun erbiuder vid æed at benegte det hun er u:skyldig i denne Sag, at giöre æed, ei heller tilfinde hende at böde for nogen hende u:overbevist gierning, hvorfore hun er Sageslös hiemfunden -

Saaleedes for Retten passeret, bekræftes med Egen haand og Zignete. Actum A^o diebus et loco ut supra besch: 1 arck -

Til opsettelße Tinget paa Tandberg tingstue i Nördrehougs Præstegield paa Ringerige den 23 Aprilis 1709: er Guri Hilde Ejer, som af Kongl: Mai^{ts} Foget Seig^f Laurs Tönder var indstefnt for hun skulle have slaget Anne Laursdatter paa Nöcklebye, tilfunden at böde for sin forseelße 3^{de} 3 Lod Sölv 15 dage efter Dommens forkyndelße under adferd efter loven -

Rigtig udtog af ting protocollen bevidner med Egen haand og Zignete stædets allernaadigst anordnede Sorenskriver

besch: 1 Ark -

TING 17. AUGUST 1706 PÅ TANBERG I NORDERHOV

(fol. 21b) C M: etc: giör vitterligt at Anno 1706 den 17 Augustij blev Retten betient til opsettelße ting paa Tandberg tingstue i Nördrehougs Præstegield paa Ringerige, overværende Kongl: Mai^{ts} foget Seig^f Laurs Tönder, samt efterskrefne Laugrettismænd nemlig Ole Gagnum, Niels Berger, Michel Vexal, Engebret Smedsböl, Siver Tandberg, Peder Tranbye, Anders Eidsgaard og Erich Jörgenßen Tandberg -

(fol. 22a) Hvor da velbem^{te} Kongl Mai^{ts} foget Seig^f Laurs Tönder fordrede den Sag igien udj Rette contra Hogen Jörgenßen Oppen andgaaende det slagsmaal hand skal have haft med Asle Rödstöe, hvilcken först udj Retten er giort anhängig den 19^{de} Martij nestafvigst, og da tilstøed Stefnevidnene Ole Pederßen og Lars Pederßen ved æed at Indstefnte Hogen Jörgenßen som den tid udeblev fra Retten, og siges efter ordre at være reist til Christiania, saasom hand under Söe Estaten er enroullered, var lovlig stefnt -

Derefter fremlagde Citanten een arrestseddel paa Hogen Jörgenßens person af siste 28 Januarij, og fremstillede saa 2^{de} prov nafnlig Hans Nielsen og Gunder Joenßen, hvilcke efter at æedens forklaring for dennem var oplæst, vandt ved æed som følger -

Hans Nielsen provede ved æed at for 5 uger siden var hand til Anne Johansdaatters ved Hönefossen, hvor Hogen Jörgenßen og Asle Rödstöe med fleere var inde, og som Engebret Joenßen gick til peißen at hente een gloe til sin tobacks pibe, stötte Hogen Jörgensen Ham i rompen med foden at hand kom hovedkulds frem mod peißen, da spurte bemelte Embret Joenßen hvem det gjorde? Hvortil Asle Rödstöe svarede at Hogen Oppen gjorde det, lidet derefter tog bemelte Hogen Oppen Asle Rödstöe i haaret og dermed bar det over ende med dennem, siden gick provet hiem derfra, og saae icke videre hvorledis de bleve adskilte.

Gunder Joenßen vandt ved æed det samme som forrige prov omvundet haver og lagde dertil at Hogen Oppen slog först til Asle Rödstöe og at Engebret Joenßen og Hendrich Truelßen skildte dennem ad -

Asle Rödstöe mötte for Retten og sagde at hand hafde icke nogen (fol. 22b) Pretension imod Hogen Jörgenßen dersom hand herefter ville leve fredelig -

Dernest blev Sagen med Laugdags forelæg til denne tid som oven er melt optagen -

Og som indstefnte Hogen Oppen nu icke heller möder at svare noget til Sagen, paastod fogeden Seig^r Tönder Dom uden videre ophold -

Herudinden er saaleedis dömt og afsagt

Som det er Hogen Jörgenßen Oppen overbeviist at hand haver overfaldet Asle Rödstöe og taget ham i haaret, da bör hand defor böde 3^{de} 6 Lod Sölv som hos hannem, om hand ei i mindelighed betaler, inden halv Maneds forløb ved exsecution i hans midler maae udsögis -

Saaleedis for Retten passeret, testeris med Egen haand og Zignete. Actum Anno, diebus et loco ut supra.

BØTEFORTEGNELSE

(fol. 22b)

~~Udtog~~

~~Af Ringerige og Hallingdalens Tingprotocol over de Sager som af Kongl: Mai^{ts} foget Seig^f Tönder er indstefnte og af Retten paakiendte A^o 1705: saasom~~

~~Til opsettelse Tinget paa Moe Tingstue i Hoele Præstegield paa Ringerige den 27 Martij 1705 blev Kari Michelsdaatter tildömt at böde for lös leiermaal, og Lars Skomager for ægte Leiermaal -~~

~~(fol. 23a) Paa Tandberg tingstue i Nördrehougs Præstegield paa Ringerige den 16^{de} Julij 1705 er Halvor Ellingßen Langvasbroten, for hand med hug og slag dit har beegnet Hans Hanßen, tilkiendt at böde 3^{de} 6 Lod Sölv -~~

(fol. 23a) Anno 1705 den 14 Novembris blev Retten til almindelig Sageting betient paa Lexvold tingstue i Aals Præstegield i Hallingdalen, >>>>)

Den 26 dito paa Hoele anordnede tingstue Moe blev Sören Stranden tildömt at böde 3^{de} 3 Lod Sölv for hand med Et ved træ har slaget Ole Mitsov i hovedet -

Til opsettelse tinget paa Tandberg tingstue den 17^{de} decembr: 1705 er Elen Olsdaatter, Anders Pederßen Vaagaard og Ole Tallackßen tildömt at böde for lös leiermaal -

Anno 1706 den 19^{de} Martij paa Tandberg ere efterskrefne personer tildömt at böde for ægte leiermaal nemlig. Guttorm Lindelie, Anders Grafliie, Jörgen Lie og Sindel ved Dammen - saa er og Asle Rödstöe og Kirsti Pedersdaatter tilfunden at böde for lös leiermaal -

Den 13 augustij 1706 paa tingstuen Moe er Gulbrand Dalen for (fol. 23b) Skieggerusk övet mod Peder Biercke tildömt at böde 3^{de} 6 Lod Sölv -

Den 16 dito til opsettelse tinget paa Tandberg tingstue blev Ingvold Larßen Hönen og Anne Jörgensdaatter, item Anders Erichsen Sörgefoß og Karen Bordsdaatter tilkiendte at udgive deris Lös leiermaals böder -

Den 17 dito blev Hogen Jörgenßen Oppen for det slagsmaal hand hafde med Asle Rödstöe tilfunden at udgive 3^{de} 6 Lod Sölv -

Den 27 Novembris 1706 er Niels Piockerud for begangne lös leiermaal med Anne Embretsdaatter paa Moe tingstue tilfunden at svare sin Lös lejermaals sigt saa fremt hand ei ægter hende -

Ole Korsdal som af fogden S^r Tönder var indstefnt for slagsmaal med sin Saugdrenge Peder Christenßen, blev for Retten paa Tandberg tingstue den 15 decembris 1706 med velbem^{te} S^r Tönder foreenet at hand til Sommeren 1707 skal betale hannem 4 Rd^f for sin forßeelße, hvormed Sagen blev ophæved -

Den 16^{de} decembris paa forbem^{te} Tandberg tingstue er Ole Nöcklebye og hans qvinde dömt at böde for ægte Leiermaal -

Samme dag blev fogden S^r Tönder forligt med Ole Rasmusen og Erich Hovnerud at de for det slagsmaal de haver haft med Halsteen Bölgen og Peder Aaßerud skal hver give hannem 5 Rd^f hvilcke penge de belovede med förste at betale, Hvormed velbem^{te} S^r Tönder lod Sagen falde -

Den 17^{de} dito blev Soldat Rasmus Anderßen for begangne andet (fol. 23b) Leiermaal tilfunden at böde 24 Lod Sölv -

At dette er én rigtig udtog af tingprotocollen testerer

besk: 1 Arck -

TING 12. OKTOBER 1708 PÅ MO I HOLE

(fol. 24a) C M etc: gör vitterligt at Anno 1708 den 12 Octobris blev Retten til opsettelse ting betient paa Hoele andordnede tingstue ~~Berg~~ Moe paa Ringerige, var overværende Welbaarne Hr. Amtmand Gluds fuldmægtig S^r Christian Thomæßen, Kongl: Mai^{ts} foget Seig^f Laurs Tönders Tiener Find Larßen, BöigdeLensmanden Tosten Bye samt efterskrefne Laugrettismænd nemlig, Ole Opsal, Hans Skamarcken, Anders Bye, Niels og Tarald Hurrum, Ole og Tron Gomnes samt Jens Moe -

For Retten præsenterede sig Mons^f Anders Christensen og fordrede Joen Christopherßen Rößeng udj Rette som hand til det almindelig Sageting den 27 Julj nest afviget hafde ladet indstefne for hvis hand hannem efter afreigning er pligtig, indgav derom een skriftlig forfattede stefning som med paaskrifterne i alt saaleedis er meldende -

Formedelst at bönderne af Sognedalen haver contraheret med mig om den Sag og tvistighed, hvorfore de til oberhofRetten udj dette aar efter höi respective stefnemaal sub dato 1^{te} decembris 1707 var indstefnt og Welbr: hr. Assistance Raad og Laugmand Hannibal Stockflets afsagde dom den 24 Septembr: 1707: i öfrige henviiber min forrige tiener Joen Christopherßen med sin gierning til underRetten igien, er ieg anlediget at stefne Er^{te} Joen Christopherßen, saasom I og hermed stefnis at möde mig paa Bye tingstue her i Hoele Præstegield paa Ringerige anstundende 27 Julij förstkommende, der först at anhöre Sorenskriveren S^r Christian Mullers over Er^{te} afsagde dom den 19 Junij 1706: dernest 2^{de} Eders bekiendelse for Laugmanden udj Hr: Laugmandz Dom indfört paginis 104 og 105, videre fra pagina 14 til 122 ligerviis min for Laugmanden indgivene reigning dateret 17 Januarij 1707 fra pag: 92 til 95, alt betreffende Eders forhold imeden I var udj min tieniste for Saugfoget ved Heiren etc: hvad derpaa af bönderne efter oprettede contract betalits, saavelsom hvis tömmer 1707 og i denne Sommer 1708 er og vorder leveret ved Heiren schal Eder decorteris, Resten og det overskydende I bliver schyldig med ellers Eders tienistes forhold, vil ieg paastaae een udförlig dom efter lov og Kongelig forordning - (fol. 24b) lader ingen udeblivelße schee under lovens faldzmaal. Fröshoug den 22 Martij 1708.

Anders Christenßen

Denne stefning er mig anviist og af mig læst den 26 Martij 1708 i Haugen i Pibervigen, hvorefter ieg skal möde paa tinget paa Ringerige.

Joen Christopherßen

Denne Sag er opsat til den 12 Octobr. förstkommende med Laugdags forelæg til Joen Christopherßen under straf efter Loven. Berg tingstue den 28 Julij 1708 -

Christian Muller

Mig anviist her i Möllen ved byen den 3 Augustj 1708 -

Joen Christopherßen

Paa indstefnte Joen Christopherßens vegne mötte Ole Pederßen Raae for Retten og svarede at hand refererede sig til den imellem hannem og Citanten sluttede reining og derhos begierede at Retten ville considere hans fattige vilkaar -

Derefter fremlagde Citanten S^r Anders Christensen sit skriftlig forsæt i Sagen af følgende indhold.

Edle Hr: Sorenskriver!

Dersom ieg schulle recitere hvad foretræd og schade indicerede Joen Christopherßen haver tilföjet mig imeden hand var i min tieniste for een Sagtiener ved Heiren, ville det medtage en temmelig tid, mens for at abbreviere i mueligste maade, vil ieg alleene gaee til de Rettens forhandling os til denne tid jmellem löbne ere, hvor ieg da saa tienstl: producerer hr. Sorenskrivers vegne forfattede forretning og dom den 19 Junij 1706, derudj indtagen 2^{de} Joen Christopherßens bekiendelßer fra pagina 10 til 20 med paafulte muntlig confirmation fol: 35, hvad Dommeren og Retten deraf har udfunden beder ieg at maatte sees af den derover forfattede Dom paginis 77 og 78. Derfra gaar man videre frem til en Dom Welbr: hr: Assistance Raad og Laugmand Hannibal Stockflet 1707 den 20 Januarij har dömt imellem mig og een del bönder af Sognedalen tillige med Joen Christopherßen og finder man i samme beskrivelse att 2^{de} berörte Joen Christopherßens bekiendelße den 1^{te} fra pagina 104 og til 105, den anden fra pagina 114 og til 122 inclusive. Endelig Laugmandens dom ved hvilcken hand har behaget at henviibe Joen Christopherßen til underretten med sin gierning igien pag. 163 og 164. Naar denne respective Ret nu har efterseet alt dette, indstiller ieg samme under Deris og en hvers u:passionerlig eftertanke om det icke kand være vej nock for at faa en stackels ung Mand i en hast paa knæerne, hvilket ieg med hustrue og börn, fast voris lifs (fol. 25a) Tid med Suik maa föle og fornemmi det vort ophold og næring ei alene er os af Hænderne, mens end og alle ejende midler af löst og fast Spollerede og gandsche uden ringeste consideration fratagne, som videre af een udlegsforretning, sluttet den 2 Novembr. 1707 er at fornemme. Hvad Joen Christopherßen efter denne sögning bliver mig, for saadan hans u:troe tienistes schyld, pligtig bestaae udj det Saugtömmers hand paa mine vegne i Sognedalen har annammet og hvis hand efter de aarlig indgifne Regenschaber indberettet at være kommen til annammelse og slagen i Elverne, mens formedelst hans u:troeschabs skyld var Lögn og icke annammet, saa i den sted ieg efter mit indkiøb og gjorde forschud til bönderne tengte at have haft et anseeligt quantitet Saugtömmers over 300 tylder i Elven til beholdning, hafde ieg intet, da tömmeret dog var betalt og alligevel over 600 Rd^{ts} restance tilbage, som S^r Mullers egen Dom over restancen og Joen Christopherßens aarlig Reininger bevidner.

Hvor meget Saugtömmers ieg pro Annis 1699. 1700. 1701. 1702 og 1703: skulle haft i behold efter mit indkiøb og hans u:rigtige annammelse, sees af den derover imellem os gjorde contract af samme aaringers Regenschaber og der forfattede bereining udj Christiania, giort den

14 Januarij 1707, under begge vore hænders bekræftning, siden er sluttet en anden liquidation imellem og som skeede nestleden 5 octob^r her paa Ringerige, iligemaade under begge vore hænder samt verificeret af 2^{de} Dannemænd, hvorefter Joen Christopherßen blev schyldig 22 tylter 4 stocker Saugtømmer, alt slags indberegnet, og belöber da efter reingningen et hvert i sær saaleedis: Fure Saugtømmer paa maal 192 tyl^r 1 stock, undermaal dito 31 tyl^r 8 stocker, gran paa maal 25 tylter, Gran undermaal 8 ty^r, forstocket tømmer 13 tylter 7 stocker; derfra dragis hvis tømmer som hr: Raadman Lærschau efter hans tieners seddel dette aar 1707 udj Heiren af beholdningen bekommet, nemlig fure maal tømmer 3 tyl^r 3 stocker, fure undermaal 7 stocker, forstocked tømmer 1 tylt 4 stocker tilsammen 5 tylter 2 stocker, bliver da til endelig Rest igien fure tømmer paa maal 188 tyl^r 10 stocker, fure under maal 31 tylter 1 stock, gran paa maal 25 tylter, gran undermaal 8 tylter, under 10 fods længde af det forstockede tømmer 12 tyl^r 3 stocker belöbende in allis 265 tylter og 2 stocker, hvilket tømmer bereignes efter indkiöbt og marketz gang lihesom tømmeret gjelder i Sognedalen, nemlig:

188 tyl ^r 10 stocker furu tømmer paa maal 6 ort, er	283 - 1 -
31 tylter 1 stock fure under maal a 3 ort	23 - 1 - 6
25 tylter grantømmer paa maal a 5 ort	31 - 1 -
8 tylter gran undermaal a 2½ ort	5 -
12 tylter 3 stocker forstocked a 1 Rd ^r	12 - 1
Brötningis lön for de 265 tylter 2 stocker, tylten 8 ß	<u>22 - . - 8</u>
belöbende	377 - . - 14

hvilcke 377 Rd^r 14 ß som en Ret og rigtig reingning imellem er, ieg paastaar Joen Christopherßen bör betale og ellers nogenlunde for saa vit ieg synes, at vil præterdere (**fol. 25b**) for min shadeslidelße, henseende om det resterende tømmer hafde bleven skaaren op i bord og leveret Kiöbmanden, Kunde ieg derpaa avangeret een temmelig deel, og ellers conserverit mit brug og öfrige mine midler for at blive hen vurderet, til min store schade som sceed er; hvorföre ieg i allerlideligste maade ickun pretenderer til een liden satisfaction Et hundrede Rixdaler,

Derom ieg erfarer Dommerens Retmessige Kiendelße, conform med i Rette lagde hans egen Dom den 19^{de} Junij 1706.

Fröshoug den 12 octobr:
1708.

Höitærede Hr. Sorenkrivers
tienstskyldigste tiener
Anders Christensen

Noch indgav Citanten een underrettes dom af 19 Junij 1706 hvorudj indfört 2^{de} Joen Röbings bekiendelßer om hans u:rigtige tømmer annammelßer, den 1^{te} fra pag: 10 til 20, og den anden paa pag. 35, hvilcke hand begierte i Retten oplæst og i Acten indfört, og er samme saaleedis liudende: #²

(**fol. 27a**) 2^{det} Som Joen Christopherßen nu var tilstæde begierte Cit: Anders Christensen at hand af Retten maatte tages til confrontation mod hans forrige tilstand -

Som hans tilstand da blev oplæst, tilstoed hand post efter post som den indeholder - etc:

Widere anviiste hand samme doms afsigt paginis 77 og 78 indfört hvilcken saa vit denne Sag er vedkommende saaleedis er meldende:

² Se *Tingbok for Ringerike* I-25 (1704-07), fol. 112a-114a - trykt utgave s. 40-42.

Og saasom Joen Christopherßen er befunden i saadan forbetlig u:troeschab at hand som hand selv tilstaar, har forvendt sin hosbond Anders Christenßen til hans allerstörste schade og ruin sine midler, Saa bör hand at svare samme sin hosbond for den ham tilföjede schade, efter den af Anders Christenßen opsettende reining, naar den af dito Joen Christopherßen vedgaaes, saa meget hand med rette kand schyldig blive, og hvis Joen Christopherßen da icke skulle betale sin giæld, eller derfor stille sin hosbond caution, bör hand at lide efter Kongl: Mai^{ts} allernaadigste forordning af 4 Martj 1690 som een u:troe tiener -

Christian Muller

Endnu producerede Citanten een respective Laugmandz Dom af 20 Januarij 1707: og begierte at Joen Rößings bekiendelse som i samme fra pagina 104 til 105, og Pagina 114 til 122 ere indförte, at oplæßis og ligeledis i Acten indföris: hvilcke saaleedis er liudende: # ³

Derefter blev af protocollen oplæst for Citantens forrige tiener Joen Christopherßen hvad hand Hellig Trej Kongers Laugting den 20 Januarij 1707 selv haver vedstaaet og bekiendt, og derhos tilspurt om hand endnu stadig vedstaar, udj denne hans tieniste at have udstæd paa 5 aars tid fra A^o 1701 til 1706 falsche Sedler til een og anden af bönderne som hans (fol. 27b) Hosbond Anders Christenßen haver haft handling med, om tömmer saaleedis, at hand haver udsted tömmer sedler enten paa meere end hd. haver paa sin hosbondz vegne annammet, eller og paa det hand slet intet haver annammet, og saaleedis bragt sin hosbond til efter samme sedler at betale det hand intet her bekommet. Joen Christopherßen svarede, at hand tilstaar at have udstæd falsche sedler som at hand har givet sedler paa meere tömmer end hand haver annammet, og at hs. hosbond Anders Christenßen haver betalt alt det tömmer som anschrevet var udj samme falsche sedler -

2. Om denne tiener har holt bog over de sedler hand saaleedis har udgivet, eller andre opteigninger, og hvor da den bog, eller de opteigninger ere? Svarede jo, hand hafde lange smale böger som hand opteignet slige slags tömmer sedler udj; Samme böger laa med det andet udj hans kiste som Raadmanden Jens Nielßen tog bort, efter hvis anordning og befaling veed hd. icke, og og satte hand tvende beslagene Kister og Et Slæde Skrin hos een Mand nafnlig Hans Helgerud paa Ringerige, og gav hannem nöglerne dertil, men nöglerne til huußed sendte hand til sin hosbond Anders Christenßen da hand römmede og undvigede for samme gierning og for samme hans falsche Sedler hand hafde udstæd -

3. Hvor hen hand da borrhömmede? Svarede her til Christiania og kom udj tieniste hos forrige Commendant og Obriste de Seve.

4. Om hand nogen stedz er enroulleret til Soldat? Svarede Nej.

5. Hvor samme hans holte böger og opteigninger nu ere. Svarede hand veed det icke, saasom hand icke har seet dem siden hand borrhömte,

6. Hvem der gav ham anledning til saadan skammelig u:troeskab udj hans tieneste? Svarede böndernes begiering til hannem anledigede hannem dertil.

7. Om hand tröster sig til at Nafngive her udj Retten samme bönder hand her taler om? Svarede: Ja hand tröster sig dertil og derpaa nafngav Ole Stövren, Ole Kios, Engebret Höghoug, Peder Olßen og Torbiörn Syverslycke.

8. Om hand kand sandferdeligens her for Retten berette maaden hvorledis de anledigede hannem dertil, og med hvad anstand (?) hand kand opliuisse det? Svarede jo, og berettede da saaleedis, den förste var Ole Stövren, som for ungefehr 5 a 6 aar siden begierede af hannem tömmerseddel paa nogle stocker meere end hand leverede, hvor paa hand svarede, det maa

³ Se *Christiania lagtingsprotokoll* A9 (1701-1710), fol. 236a - trykt utgave av saker relatert til Ringerike, s. 43.

gud vide, om det kunde gaae an saa, derpaa Ole Stöfren sagde hannem, det er saaleedis schied för, og nefnte hand een person ved Nafn Ole Hanßen, som forhen hafde tient Laurs Laurßen udj Bragnes og giort ligesaa ved samme sin hosbond, og gav denne tiener Joen Christopherßen saa tömmer sedler til Ole Stöfren undertiden paa ½ tylt, undertiden paa 1 tylt, og undertiden paa tylter meere end hand annammede af denne Ole Stöfren, hvilcke sedler hans Hosbond Anders (fol. 28a) Christenßen betalte.

9 Hvor mange aar hand da har holdet saadan slags Kiöbmandskab, og hvad hand fick derfor? Svarede at det var fire á fem aar, men fire aar var det vist, og fick hand af denne Ole Stövren saaleedis betaling, at een gang gjorde hand Vaaringen for hannem paa et lidet jorde stöcke hand brugte ved Saugerne, undertiden gav hand hannem nogle Smör og undertiden fugle og ferschmad, og een gang gav hand hannem Et Revskind og hærmelind skind.

10 Efterdj da hand da udgav saadanne tömmersedler paa meere tömmer, end hand af bunden annammede, hvorledis hand da kunde giöre Leverance paa tömmeret, efter samme falsche sedler til sin Hosbond? Svarede at det bliver hvert aar liggende beholdning i Elvene, saa at naar Reigninger blev giort, sagde hand at saadan beholdning laa i Elverne, og kunde hans hosbond icke vide hvad beholdning der var.

11: Naar hand da först aabenbarede denne u:troeschab for hans Hosbond og ved hvad be-givenhed? Svarede: At da der een Sommer först blev aabenbaret med Hogen Jörgenßen den u:troeschab hd. hafde begaaet imod sin hosbond Hans Paj, og deponentens Hosbond Anders Christenßen spurde hannem sist om vaaren derefter, om hand har haft lige handling med bönderne, hvortil hand svarede ja, og sagde hannem med hvem det var hand hafde den handling og hvorledis alting derved var passeret.

Derpaa rejste hand med samme sin hosbond op til Sognedalen til den gaard Sedzrud og hafde een del af bönderne til den ende for sig til afreigning, som tilstoed at det saaleedis var passeret, nafnlig een Mand ved nafn Engebret Garhammer og tvende drenger fra Nördre Garhammer navnlig Truls og Tor som hafde faaet seddel, den Eene paa 1 tylt og den anden paa 2 tylter meere end de leverede, fleere mötte icke til afreigning, som hand hafde saadan handling med untagen Ole Kios som löb ud fra dem da afreigningen var giort. Dagen derefter som var en Torsdag, drog de tilbage igien, og neste Löverdag derefter da römbte hand for denne gierning.

12 Hvor Citanten Anders Christenßen da fick fat paa hannem igien, da hand stefnte ham til hiemting? Svarede at otte dage efter hand var römt schickede hand bud til denne sin hosbond med een Mand, at hand var kommen her til tieniste, samme Mand heder Hendrich Smed, Men som hans hosbond icke fick dette bud, lod hand hente ham optil sig ved hans huusmand og hans dreng, og da var underfogden med at afhendte hannem -

Derpaa blev Citanten Anders Christenßen her af Retten tilspurt om hand nogen tid har haft denne Joen Christopherßen udj virckelig arrest, efterdj hand siger at have begiert af byefogden det hand maatte leveris hans udsendte folck med vogter, i fald hand icke godvilligen ville gaae med dennem? Anders Christenßen svarede nej, mens da Joen Christopherßen kom til Ringelig og gjorde sin deposition baade for hannem saavel som paa Tingstuen, blev hand derefter paa Madame de Seves skriftlige Missive og begiering, saavel som hans löfte med at blive tilstæde, naar paafordris permitteret at gaa ind i sin tieniste af Anders (fol. 28b) Christenßen.

2. Joen Christopherßen blev tilspurt med hvad sikkerhed hand torde indstille sig saavel for hans hosbond som for under Retten i een Sag, som hand var bortrömt for, og om nogen hafde forsickret hannem, at hand for samme Sag icke skulle blive tiltalt, naar hand ickun ville blive tilstæde, for at overføre forbem^{te} bönders Sag? Svarede: Hand fick at gaae derop, da hand blev ophændt, og har ingen gived ham forsickring, det hand skulle blive fri for Sagen, naar hand blev tilstæde -

Anders Christenßen blev derpaa tilspurt hvorfor hand icke forsickret sig om denne hans tieneris person, da hand var kommen i erfaring, som hand paastaar, om hans u:troeschab? Svarede: Det var icke hans leilighed at anholde Joen Christopherßen med noget fængsel og i saa maade bekoste hans ugentlig ophold, fordj alle hans ejende midler af löst og fast var hannem efter dom og haardeste exsecution fratagen -

Item bemelte Doms afsigt hvilchen, saa vit Joen Christopherßen er betreffende, indeholde dette:

Hvad sig angaar Tieneren Joen Christopherßen: Da som hand for denne Ret icke er stefnt til Doms lidelße for hans u:troeschab, ei heller uden vilkaarlig dömt af UnderRetten; Da hen-viibes samme tiener Joen Christopherßen med sin gierning til under Retten igien, som derpaa ved endelig Dom Kiender, som ansvarligt, om videre paaschadiges etc:

L S H: *Stockflet*

Nock indgav S^r Anders Christenßen een Contract passeret imellem hannem og een del bönder i Sognedalen dateret den 14 Januarij 1708 samt en qvitering fra Hr. Raadmand Lærskous tiener Hans Christenßen paa hvis tömmer som hand for de 2^{de} aar 1707 og 1708 har annammet - Refererede sig derefter til 2^{de} afreigninger imellem hannem og Joen Christopherßen sluttet den 14 Januarij 1707 og 5 Octobr. 1708 som hand iligemaade producerede og er samme saalunde forfattede.

Efter Sorenschriveneren S^r Christian Mullers Dom dat. 19 Junij forleden Aar, haver vi underschrefne her i Christiania i dag den 14 Januarij 1707 giort afreigning angaaende hvis beholdnings tömmer som schal findes efter min Joen Christophers: annammelße imeden ieg tiende min hosbond Anders Christenßen, efter mine Reigninger for de aaringer 1699: 1700: 1701: 1702: og 1703, udj Hejren, bedragende in alles til 354 tylter 9 stocker Saugtömmen, hvoraf Hr. Raadmand Jens Nielßen Lærshou efter qvitering udj afvigte aar 1706 bekommet 39 tylter, videre som er betalt af Thor Garhammer 1 tylt, Engebret Garhammer 7 tylter og Elling Veme 6 tylter, hvilcket fra de ovenschrefne 354 tylter 9 stocker aftagis bliver igien 301 tylt 9 stocker, hvilcket saaledis udfalder -

(fol. 29a)	Furutömmen paa Maal	220 tylter
	furu undermaal	32 tylter 9 stocker
	Gran paa Maal	25 tylter
	Gran under maal	8 tylter
	forstocket af alle Slags	<u>16 tylter</u>
		301 tylt 9 stocker -

Hvilcke Trej hundrede og En Tylt og Ni stocker til denne Tid schulle være i behold efter annammelßene og hvad som betalt er. Christiania ut supra

Anders Christensen

Joen Christopherßen

Joen Christophersen

Debet -

1707. Januarij 14 efter afreigning i Christiania paa fol: 123 her foran til rest eftermelte

fure Saugtömmen paa maal	220 tyl ^r
fure undermaal	32 tyl ^r 9 str
gran paa Maal	25 tyl ^r
gran undermaal	8 tyl ^r
forstocket af alle slags	<u>16 tyl^r</u>
tilsammen	301 tylt 9 st:

Credit -

Efter een oprettet contract med bönderne i Sognedalen dateret Hejren den 14 Januarij 1708 decortetis Joen Christopherßen saasom for

Ole Olßen Kios fure maal tömmer	14 tyl ^r
Torbiörn Syverslycke samme Sort	4 tyl ^r
Ole Stöfren iligemaade	6 tylter

Efter Hr: Raadmand Lærshous tieners seddel er bekommet efternefte tömmer i Hejren for 1707 nemlig

furemaal tömmer	3 tyl: 11 st:
undermaals tömmer	1 tylt 1 st:
forstocket fure tömmer under 10 foed længd	<u>2 tyl^r 5 stocker</u>
belöber	31 t ^r 5 stocher

Per Ballance bliver herpaa til rest

fure maal tömmer	192 tyl: 1 stock
fure undermaal	31 tyl ^r 8 st:
gran paa Maal	25 t:
Gran undermaal	8 tyl ^r
forstocket af alle slags	<u>13 tyl: 7 stocker</u>
In alles	270 tyl ^r 7 stocker

Forskrefne Toe hundrede og halffierdsindztiuge tylter og 4 stocker bliver til Rest og kand fast intet faaes udaf, untagen nogle faa tylter som til Raadmanden for indeværende aar i Heiren er leveret, som og schal decortetis, saa snart tieneren Hans Christenßens seddel derfor indkommer. Imidlertid bliver ved denne afreigning Joen Christopherßen ovenschrefne 270 tylter 4 stocker til debet -

(fol. 29b) Fröshoug den 5 Octob^r Anno 1708.

Anders Christensen

Joen Christopherßen

Testeris efter begier

Torchild Oluffßen Hönen

Guttorm Gunderßen Egen haand

Widere blev ei i denne Sag indgivet eller paastaet, uden at Citanten S^r Anders Christensen refererede sig til sit forhen producerede indleg og var dom begierende -

Hvorfore herudinden blev saaleedis for Ret Kiendt og Afsagt

Den udj Retten producerede afreigning passeret imellem Citanten S^r Anders Christenßen og indstefnte Joen Christopherßen den 5^{te} hujus, overbeviiber meerbemelte Joen Christopherßen at blive schyldig 270 tylter 4 stocker Saugtömmen, hvorfra afgaar efter i Rettelagde Hr: Raadmand Lærskous tiener Hans Christenßens annammelse seddel af 23 Maj og 8 Septembr i detet aar 5 tylter 2 stocker, bliver igien til svarelße 265 tylter 2 stocker, hvilket tömmer beregnet efter det ordinarie tömmerKiöb i Sognedalen, belöber sig til 377 Rd^r 14 ß, hvorfore Joen Christopherßen er pligtig at erlegge og betale til meerbemelte Anders Christenßen hvis hand som forbemelt er hannem schyldig; Og som Citanten ved hans u:tilbörliche forhold er tilföiet schade og forträd og for hans schyld indvicklet i vitlöftige og Kostbare processer, saa bör berörte Joen Christopherßen at oprette hannem sin omkostning med 20 Rixdaler som i alt femten dage efter denne Doms forkyndelße bör svaris under exsecution efter Loven.

Saaleedis for Retten passeret bekræftes med Egen haand og Zignete. Actum Anno, die et loco ut supra. besch: 10 ark

TING 8.-9. MARS 1709 PÅ MO I HOLE

(fol. 31a) CM. vice Sorenskriver etc: giör vitterligt at Anno 1709 den 8 Martij blev Retten til almindelig Sageting betient paa Moe tingstue i Hoele Præstegield paa Ringerige, var overværrende Velbaarne Hr. Amtmand Gluds fuldmægtig Mons^r Christian Thomæsen, Kongl. Mai^{ts} Foget Seig^r Laurs Tönder, Böigde lensmanden Tosten Bye, samt eftersch^{ne} Laugrettismænd nemlig Tron Gomnes, Harald Sörum, Torgier Burud, Peder Löcken, Jens Moe, Ole Opsal, Ole Giesvold og Henrich Ulleren -

For Retten fremkom Mons^r Anders Christensen og begierte paa Madame Anthonete Sal: Hans Pays vegne begierte den Sag imod hendes debitorer igien at foretages som fra nestafvigte Sageting den 1^{te} decembris til denne tid er bleven optagen, da hun hafde ladet indstefne Encken Hurrum for 17 Rd^r 2 ort 20 ß hun hende efter dom skyldig, Siver Giesvold for 5 Rd^r 9 s. som forlængst er död i armod og har intet efterladt sig til gieldens afbetaling, som det efter ham forfattede og i Retten producerede Skiftebrev udviiber, Ole Hanßen Giesvoldz Enke Marte Rolfsdaatter - 6 Rd^r 2 ort 5 ß hvorfra (fol. 31b) afgaar for een baad som fuldmegtigen beretted at være leveret af Ole Giesvold paa gielden 2½ Rd^r; Encken Marte Rolfsdaatter foregav at foruden den baad som hende nu er bleven gotgiort, har hendes Sal: Mand leveret een baad i Moß(?)vanden til Sal: Hans Pais tieniste som hun til neste ting ville beviiße, item Anders Bye for 5 Rd^r 2 ort 8 ß, hvis Sön mötte og foregav hans fader viste intet om gielden og Christen Utvig for 6 Rd^r 1 ort, hvorfra afgaar som fuldmægtigen gotgiort hannem for een baad hand har leveret til Sal: Hans Pai paa Bragnes 3 Rd^r, bliver igien 3 Rd^r 1 ort, som hand beloved ved een dygtig baad at ville svare.

Paa Enken Ragnild Hurrums vegne mötte hendes Sön Anders Sörensens for Retten og beretted at den gield hans Moder Sögis for rejber sig af et Mastetov som hans fader leveret i Sal: Halvor Tolleffßens tid, hvorom hand til neste ting beloved at fremskaffe beviislighed,

Hvorefter Sagen med fuldmægtigen S^r Anders Christenßens tilladelße til denne tid ut supra melt blev optagen -

Og paastoed nu bemelte fuldmægtig Dom i Sagen med omkostnings erstatning -

Af Contrapartene indfandt sig for Retten Enken Ragnild Hurums Søn Anders Söfrenßen og fremviiste omtvistede Mastetov som hand har igien hent fra Setum i Landz Præstegield for at fornöie Citantinden dermed for hendes fordring, fremlagde een attest om samme tov af siste 23 februarij - som saal: er liudende. NB: vide af fol: (?) 42 - Paastoed derefter at som hand har leveret Tovet tilbage, hand da bör være fri for kraved -

Ole Olßen Giesvold formeente at hand burde være fri for gielden naar hand efter den imellem hans fader og Sal: Halvor Tollefßen passerede Contract leverer een baad til den som paa gielden er leveret - Anders Bye fragaar ei at vide noget om gielden -

Som dagen var forløben blev Sagen til den 9 Martij optagen

og da blev herudinden saaleedis dömt og Afsagt -

At Ragnild Hurum som her paa tingstuen har fremviist det fisketov, hvor af denne giæld rejßer sig hun sögis for, og samme anpresentered Citantindens fuldmægtig, bör for Madame Pajs tiltale være angerlös. Ole Hanßen Giesvoldz arvinger, som med Sal: Halvor Tollefßen har været foreent at hd. (fol. 32a) for sögningen skulle skaffe ham tvende baade, hvoraf den eene kun er bleven leveret, bör betale den halve giæld med 3 Rd^r 1 ort 2½ ß, Anders Bye, omendskiönt hd. fragaar gielden, saa er dog beviist med i Rettelagde dom at hand er skyldig 5 Rd^r 2 ort 8 ß, hvilcke Summer hand og Ole Giesvoldz arvinger med hver 1 Rd^r i processens omkostning 15 dage efter denne doms forkyndelße bör svare og betale under Nam i deris midler efter loven -

Saaleedis for Retten passeret, testeris med Egen haand og Zignete. Actum Annis diebus et loco ut supra - besch: 2 arck

TING 29. NOVEMBER 1708 PÅ TANBERG I NORDERHOV

(fol. 32a) CM etc: gör vitterligt at Anno 1708 den 29 Novembris blev Retten til ordinarie Sageting betient paa Tandberg tingstue i Nördrehougs Præstegield paa Ringerige, udj velbaarne Hr. Amtmand Gludz fuldmægtig S^r Christian Thomæbens overværelße, var og tilstæde Kongl: Mai^{ts} foget Seig^r Laurs Tönder, böigde Lensmanden Ole Raae saa og Laugrettismænd Engebret Skiörvold, Niels Opsal, Rasmus Amundrud, Siver Tandberg, Trög Bölgen, Joen Garhammer, Joen Soelhough og Engebret Smedzböl -

Paa Mad: Anthonetta Sal. Hans Pais vegne fremstillede sig for Retten S^r Anders Christenßen og fordrede den fra afvigte ting til denne tid opsatte Sag igien udj Rette contra hendes debitorer her i gieldet saasom Alf Gundersbye for 1 Rd^r 12 ß, hvorföre hand begierte brötning, som fuldmægtigen tilsagde ham, Gunder Gaugnums arvinger 2 Rd^r hvilcken forlengst död i armod saavel som hans börn, saa der intet er at bekomme, Rolf Heens arvinger 10 Rd^r, hvilcken giæld beviißes med det af Ole Raaes producerede Skiftebrev af 21 Januarij 1707 at have været paakrævet paa Skiftet efter Sal: Rolf Heen, mens intet var at bekomme, og foregav arvingerne at gielden med landlegning og fri passage for Sal: Hans Pais MasteKiörbel over hans jorder höst og vaar at være betalt - Peder Knæstang, for 2 ort 10 s, hvilcken er lenge död og har intet efterlat sig, og Harald Frogs arvinger efter dom af 6 Martij 1697, 2 Rd 15 ß, hvilcke penge strax til fuldmægtigen S^r Anders Christenßen blev betalt -

Og som intet hos de indstefnte er at bekomme, begierte bemelte fuldmægtig af Retten beskrevet hvad som passeret er udj denne Sag -

Saaleedis for Retten passeret bekræftes med Egen haand og Zignete. Actum Anno loco et die ut supra - besch: 1 Arck

TING 6. MARS 1709 PÅ TANBERG I NORDERHOV

(fol. 32b) CM etc: gör vitterligt at Anno 1709 den 6 Martij blev Retten til almindelig Sageting betient paa Tandberg Tingstue i Nördrehougs Præstegield paa Ringerige, var overværende udj Velbaarne Hr. Amtmand Gluds Stæd hans beskickedede fuldmægtig Mons^r Christian Thomæsen, Kongl: Mai^{ts} foget Seig^r Laurs Tönder, og efterskrefne Laugrettismænd nemlig Hogen Moe-dalen, Syver Pederßen og Erich Jörgenßen Tandberg, Isach Nöcklebye, Jens Sætrang, Svend Hval, Rasmus Aaßene og Ole Olßen Wager -

Paa afgangne Hr. Assistance Raad Mustis arvingers vegne præsenterede sig for Retten S^r Hendrich Luth og æskede den Sag igien udj Rette contra deris debitorer Niels Hverven, Peder Mellings Encke, Ole Buehane, Ole Setrang, Aabigael Thor Kleckens Enke og Thor Delen contra deris debitorer, som fra nestleden 28 Novembr til denne tid med Laugdags foreleg er bleven optagen - og indgav nu fuldmægtigen een reining over een deel af de indstefntes debet som saaleedis er forfattet -

Forklaring paa hvis som een del til Sal: Assistance Raad Hans Mustes Sterfboe befindes at være skyldige nemlig:

Peder Mellingen bekommet

1703 Decbr: 6.	4 q ^r Homle	. - 1 - 4
	¾ pd. tabak a 1 ort	. - 3 - 6
	3 al. filt a 2 ort 4 ß	1 - 2 - 12
1703.	bekommet ved bruget 1 t ^{ne} Korn	2 -
1704.	atter ved bruget 2 t ^r Korn	<u>4 -</u>
		8 - 2 - 22

Niels Sætrang nu paa Hverven skyldig som hand ved hosføl-gende Dom passeret 1 ^{te} April 1701: er tilfunden at betale	17 - 2 - 20
og udj omkostning 20 ß pr Rd:	<u>3 - 2 - 20</u>
	21 - 1 - 16

Thor Christenßen Klecken skyldig som hand ved hosfølgende Dom passeret den 1 April 1701: er tilfunden at betale	4 - 1 - 16
og udj omkostning 20 ß pr Rd:	<u>. - 3 - 16 s</u>
	5 - 1 - 8

herimod gotgiöres hannem for hand	
haver kiört 4 tiöf bord	2 ort
1705 haver hand leveret til Gulbrand Olßen	<u>1 Rd:</u>
	<u>1 - 2 -</u>
	3 - 3 - 8

Ole Gudzgaarden nu paa Sætrang skyldig til Sal: assessor Anders Simenßens Sterboe, og dette sterfboe efter lodseddel Tilfalden, som dette derom indgifne for Retten kand sees af herhos fölgende dom passeret 1 April 1701	8 - 2 ort
--	-----------

Ole Buhane efter herhos fölgende Dom passerit den 1 Apr: 1701	4 - 3 - 12
(fol. 33a) Og udj omkostning 20 ß pr Rd:	<u>1 - . - 4</u>
	5 - 3 - 16 s

Christiania d. 25 Octobr 1708

Claus Bendeke

Af de indstefnte skyldnere mötte efterskrefne tilstæde for Retten saasom -

Peder Mellings Enke beviiste med een seddel at have betalt paa den giæld som sögis for 3 Rd^f 2 ort 10 ß, bliver igien skyldig 5 Rdr 12 ß. Niels Hverven efter dom af 1^{te} April 1701 skyldig 21 Rd^f 1 ort 16 ß, som hand gestendigede at være rigtig - Ole Buehane efter dito dom skyldig 5 Rd^f 3 ort 16 s. som hand icke kunde fragaae - men derimod formeente ovenskrefne debitorer, at som de ere fattige folck og har opbaaret de bekomne vare paa arbeide saa vil de og dermed giöre Citanterne betalt -

Thor Kleckens Encke efter fremviiste seddel befindes at have betalt 2 Rd 2 ort, bliver saa skyldig efter bemelte dom 2 Rd^f 3 ort 8 ß - Thore Deli vedgick 11 Rd^f 2 ort -

Derefter paastoed bemelte fuldmægtig S^r Hendrich Luth Dom med omkostnings erstatning -

Herudinden er saaleedes dömt og afsagt -

Efter at mand saaleedis som forskrevet staar har liqvideret med indstefnte Hr. Assistance Raad Mustis Sterfboes debitorer, har mand i denne Sag for Ret forefunden at Peder Mellings Enke bör betale til Velbem^t Sal: Assistance Raad Musts arvinger 5 Rd^f 12 ß, Niels Nielßen Hverven 21 Rd^f 1 ort 16 ß, Ole Buehane 5 Rd^f 3 ort 16 ß, Jens Klecken 2 Rd^f 3 ort 8 ß, og Thor Deli 11 Rd^f 2 ort, hvilcke Summer de med 8 ß af hver Rixdaler i processens omkostning bör svare og betale 15 dage efter denne doms forkyndelße under adferd i deris midler efter Loven; Dog vil mand have disse debitorer saaleedes recommenderet hos de fornemme Citanter at de icke bruger den yderste riglus (?) med dem, saasom de ere fattige udarmede folck som gierne belover at afbetale gielden med arbeide, efterdj de ei Kand bringe Contant til veje, hvormed Creditor Kunde blive adnöjet -

Saaledis for Retten passeret, testeris med Egen hd. og Zignete. Actum A^{nnis} diebus et loco ut supra - beskreven 2 arck

TING 16. DESEMBER 1707 PÅ TANBERG I NORDERHOV

(fol. 37b) C M Sorenskriver etc: giör vitterligt at Anno 1707 den 16 Decembris blev Retten til opsettelse ting betient paa Tandberg tingstue i Nördrehougs Præstegield paa Ringerige, var overværende Kongl: Maj^{ts} foget Seig^r Laurs Tönders Tiener Find Larßen udj böigdelensmanden Peder Rasmußens stæd hans Sön Ole Pederßen Raae samt efterskrefne Laugrettismænd nemlig: Malte Kittelsbye, Hogen Moedalen, Johannes Sörum, Peder Eckornrud, Ole Egge, Niels Hval, Siver Tandberg og Ole Waagaard -

Michel Sandsæter paa sin daatter Mari Michelsdaatter vegne fremkom for Retten og fordrede Sören Nielßen igien udj Rette som hun til den 30 Julij nest afvigst hafde ladet indstefne for hendes æris krenckelße, hvilcken Sag formedelst Contrapartens udeblivelße til denne tid med laugdags forelæg er bleven optagen, og som dito Sören Nielßen nu icke heller mötte at svare noget til Sagen, paastoed Michel Sandsæter paa bem^{te} hans daatters vegne at niude restitution for hendis æris krenckelße, samt for processens omkostning, hvorefter hand begierte dom i Sagen -

Herudinden er saaledis dömt og afsagt -

Saasom Citantinden Mari Michelsdaatter er krencket af Sören Nielßen, saa bör hand derfor til hende at udgive 12 Rd^f og i processens omkostning En Rixdaler, som inden halv Maanedz forløb efter denne doms forkyndelße bör udredis under execution i hans ejende Midler efter Loven -

Saaledis for Retten passeret, bekræftes med Egen haand og Zignete. Actum Anno, diebus et loco ut supra -

Vedlegg

OLE PERSEN DROLSHAMMERS INNLEGG AV 27. AUGUST 1702 - DOKUMENT VEDLAGT AKTSPROTOKOLLEN

F 4 1702

Saasom min Grande Clemmed Hielmerud indfalder i mine brugende pladtzer Tronerud og Drolßhammer underliggende Ejedeeler og der iche alleneste nedhugger tömmerskoven men endog med Rödning, som iche upaatalt Kand passere, ruinerer mine ejedeeler, item indhegner Braatte stöcher som af mig til Eng under Tronrud forlengst har veret oprödt, thj varßles Eder herom at möde mig paa Aastedene imellem Tronrud og Hielmerud hvor samme Ulovlig Braatte og tömmerhugst er begaaed til förstkommende d: 28 Septemb^r, der at vere Dommerens Kiendelße under given for saadan Eders formeenende ulovlig medfart og at indstaa mig denne processes forvoldende omkostning, saa vil ieg og til samme tid formode et rigtig skielne og deele imellem diße Gaarder vorder opretted for videre trette i Lengden imellem Gränderne at forekomme, til same tid og sted stefnes efterskrefne prof, som Vidner om ejedeelerne, Nemlig ~~Halvor Hielmerud~~ Kittil Tores: Östveme, Biörn Gregerßen og Bergite Tronrud - Lader samtl: ingen udeblivelße skee under Lovens falßmaal. Datum Drolshammer dend 27 Aug: 1702 -

*Ole Pederßen
Drolshamer*

d: 2. Septemb: blef denne Stefning lest for Chlemid Hielmerud bopel Eget paahör till Vinne

*Eling Vemme
Thosten Narffues:
Vemme Eghd*

d: 4 Septemb: blef Læst och for kiynt for Halfvor Hielmerud Biören Gress: og Berte Tronrud det viner ieg

*Thosten Narffues:
Vemme*

Under samme Stefnemaal optages sagen til en beleiliglig tid anstundende Sommer som nu ej noget formedelst Citantens Landherris udeblivelße Kand vndaröres, til hvilchen tid hand samme sin Landherre Lovlig varßler - Datum Drolshammer dend 11 Oct: 1702:

*Christian Mullers
ppria*

nemlig d: 26 Octobris 1703

C. Muller

Udj Lensmandens sted anordnes Torsten Wemme, det Hand god betidz udnefner Sex uwillige Laugrettismend som god betidz paa Boeligen sig indfinder, Wemme d: 26 Augustj A^o 1702:

*Udj fogdens Absentz
Lars Hansen*

**GRENSEOPPGANG 2. NOVEMBER 1703 MELLOM TRONRUD OG HJELMERUD
I YTRE SOKNEDALEN - DOKUMENT VEDLAGT AKTSPROTOKOLLEN**

Anno 1703. d: 2 Nouembr var ater 4 eft^e Loug Retesmender paa aadsteden I mellem Tronrud og Jelmerud Nemelig Olle Steffveren Olle Jonsrud Leffvor Sesrud Gulbrand Kietelsby og schall fuldkome den för begynte strechning.

Saa begynte vi Strechningen ved den förste dellesten Som tillfören var NedSat paa Tronrud tangen Wed Elffven og der ifra og Lige Sör i en bache Hald som heller i vester der op Reyste vj den förste delle Sten Saa der ifra og lige Sör i en braate der op Reyste vi den anden delle sten Saa lige der i fra og Holt same Strechning till et flaat berg der op Reyste vi den tredje delle sten Saa der i fra og Holt den Same gang till en backe hald som heller i Nord nedenfor en braate der op Reyste vi den fierde dellesten Saa der ifra og holt lige op I braaten der op Reyste vi den femte dellesten Saa der i fra og lige I Sör till Knudts-Seter vollen der op Reyste vi den Siete dellesten

steenens
nedsettelse
mellem Tron
rud og Hiel
merud -

Aktsprotokoll 10

ÅSTEDSSAK 9. APRIL 1709 PÅ LUNDE I ÅDALEN

(fol. 1a) Christian Muller Sorenskriver udj Ringerige og Hallingdalens districter samt efterskrefne Laugrettismænd nemlig: Nub Strande, Ole Ringerud, Gulbrand Bersund, Niels Hval, Asle Bersund, Carl Rödstd, Peder Sommedal og Torgrim Skagnes giör vitterligt at Anno 1709 Jordetisdagen den 9 Aprilis blev Retten betient paa Lunder i Odalens Annex under Nördrehougs Præstegield paa Ringerige var overværende udj Böigde Lensmanden Peder Rasmusens stæd Ole Pederßen Raae -

For Retten presenterede sig Gulbrand Olßen Blaxtvet tillige med hans antagne fuldmægtig Mons^r Jörgen Laursen residerende paa Hönen i Ulleraal, og producerede igien udj Retten det stefnemaal af 8 Octobr 1708 hvorved hand til det almindelige Sageting paa Tandberg tingstue den 27 Novembr nestafvigt hafde ladet indstefne sin faderbroder Gulbrand Lunder for det kiøb hand har sluttet med Citantens fader Ole Gulbrandsen om dito Lunder med formeening at hand for hannem som een Ret og sand Odels arving bör afstaae hans paaboende gaard bemelte Lunder med dens indhold som efter følger:

Saasom ieg underskrefne Gulbrand Olßen Lunder befinder mig meget misnöiet ved det Kiøb min fader Ole Gulbrandßen har sluttet mecd sin yngre broder Gulbrand Gulbrandßen om den gaard Lunder som er beliggende i Oudalen i det hand i mine u:möndige aar Solt og afhændt den hannem med Aasædes Retten tilfaldne gaard i bemelte Lunder hvilchen ieg formeener at være mig nærmest til indlösning naar ieg igien svarer og betaler hannem saa mange penger min faderbroder derfor beviislig udlagt haver; Alt saa Kald og varsel gives Eder bemelte min faderbroder Gulbrand Gulbrandßen om I icke saa villigen for mig vil afstaae Eders brugende gaard, at möde mig for Dommeren og Laugrettet til neste ordinarie ----ting som efter denne stefnings forkyndelße berammet vorder paa Tandberg tingstue der at være Rettens Kiendelße undergoven om I icke for mig bör afstaae den Odelsgaard I Eder af min fader da ieg var gandske u:möndig har tilforhandlet, saasom hand som ældste broder til aasædet derudj er berettiget, medtager alle de breve og documenter som I eragter tienlig til Eders forsvar og udebliver icke fra Retten uden lovens foresigende bröde. Blaxtvedt den 8 October 1708.

Gulbrand Olßen

A^o 1708 den 17 Octobr: er denne stefning loulig læst og forkyndt for Gulbrand Lunder udj hans egen paahör det vidner

Biörn Skagnes

Thor Nubßen Blaxtvedt

(fol. 1b) Derefter fremlagde Citantens fuldmægtig een Copie af Ole Blaxtveds Skiöde til Gulbrand Lunder under Sorenskriveren S^r Jens Tygesens haand hvilchet saaleedes er meldende:

Anno 1695 den 14 Novembr: til almindelig Sageting paa Trögstad tingstue udj Nördrehougs Præstegield paa Ringerige er tingliust dette efterskrefne brev som udj Pantebogen paa folio 108 og 109 findes indfört og liuder som efterfølger:

Kiendes ieg underforseiglede Ole Gulbrandßen boende paa Blaxtvedt i Viger Annex i Odalen Nördrehougs Præstegield paa Ringerige underliggende, og hermed for alle vitterligt giör med dette mit aabne brefs Kraft at saasom ieg for nogen tid leden er bleven skyldig til hr: Commerce Commissar Laurs Laurßen for efterstaaende Landskyld og ellers for anden rede forstreckning hand mig tid efter anden haver betroet nemlig penge 50 Rdr, for hvilcke Halftred-

sindztiuge Rixdaler ieg velbemelte hr: Commissar haver udj pantsat min aasædes og odels Ret i den gaard Lunder her ibm: som min Kiere broder Gulbrand Gulbrandßen nu paaboer, og mig arveligen som ældste broder efter mine Sal: forældre tilfalden, saavel som hvis andet ieg eien- des eller eiendes vorder, indtil besagde hr: Commissar skeer skadeslös fornöielße, efter videre derom mit udgivene Pantebrefs indhold af dato 1 feb: 1684. Samme Brev er og loul: tinglæst paa Tandberg tingstue den 2 Junij samme aar. Men som ieg des vær for min leilighed og van- magts skyld samme capital med sin forfalden Rente, efter oven indførte mit udgivne pante- brefs indhold, ei haver kundet efterleve eller fuldbiurdige, foruden bemelte 50 Rd^f haver atter- melte hr. Commissar forstragt mig udj min nöd og trang til 15 Rd^f 3 ort 8 ß som og saa udj Sal: hr. Commiss: Sterfboe er skeed afreigning for; Da haver ieg af fri villie og velberaad hue saavel som Med min Kiere hustrue Anne Ellingsdaatters fuldbiurdigelße, ja og samtycke af- staaet og overdraget, saasom ieg hermed aldeelis afstaaer, transporterer og overdrager bemelte min Aasædes og Odels tilstand udj Lunder som er 1¼ Skind med aasæde, böxel og ald anden hærlighed mig efter mine Sal: forældre som forbemelt tilfalden fra mig og alle mine sande arvinger til min Kiere Broder Erlig og velforstandig Mand Gulbrand Gulbrandßen Lunder hans kiere hustrue Guri Olsdaatter deris börn og sande arvinger den fra bem^{te} Sl. hr. Commis- sar Laurs Laurßens arvinger igien at indlöße, hvilchet hand og haver efterkommet saalunde nemlig at bemelte min Kiere broder haver betalt ovenindførte 50 Rd^f med 10 aars Rente aarlig 3 Rd^f, er 30 Rd, saavel som de 15 Rd 3 ort 8 ß ieg hr. Commissar derforuden skyldig, som giör i een samlet (fol. 2a) Summa 95 Rd^f 3 ort 8 ß efter videre hans derom erværbede qviterings be- meld af dato Bragnes den 2 Decembr: 1693. hvilcke bem^{te} 1¼ Skind med böxel aasæde og ald anden hærlighed bem^{te} min kiere broder Gulbrand Gulbrandsen Lunder, skal fölge, niude, bruge og beholde for Et frit frelst og u:igienkaldelig odel og ejendom med alle de dertil lig- gende lutter og Lunder, være sig udj ager, Eng, Skoug, marck, fiskevand, og fægang, fra fieldz og til fiære, inden gierds og uden, af alt det som der nu tilligger og af alders tid tilligget haver og med rette tilligge bör, intet med alt undertagende i nogen maader, af mig og alle mine sande arvinger u:paa ancket og u:paakiert i alle maader hvor til ieg skal være hans fulde og faste hiemmelmand, og dersom saa Kunde hende, hvilcket dog icke er at formode, at noget af attermelte 1¼ Skind med böxel, aasædes Ret og odels tilstand, eller noget af de rette tillig- gende, blev bem^{te} min Kiere broder Gulbrand Lunder eller hans arvinger, formedelst min eller mine arvingers vanhiemmel bröst skyld, ved nogen lovlig prosess, dom eller Rettergang fra- vunden, da bepligter ieg mig for mig og mine arvinger, Een for alle og alle for een, at forskaffe hannem eller hans arvinger lige saa got og velbeleiligt gods i stæden igien eller og alle hans udlagde penge nemlig 95 Rd^f 3 ort 8 ß, i en samlet Summa Sex uger efter det mig tilkiende- givende vorder, saa hand og hans arvinger af mig og mine arvinger skal være og blive uden skade og i alle optænckelige maader skadeslös.

At saaleedes som forskrevet staar for föd og u:föd u:ryggelig og u:brödelig holdis og efter- kommis skal, haver ieg med villie og vidskab mit sædvaanlige Zignete eller boemerck neden under trögt, saavel som venlig tilbeden de Dannemænd Willem Michelßen boende ved Höne- foß og Gulbrand Nielßen boende paa Næs her ibm med mig til vidne og vitterlighed at under- skrive og forseigle, Som giort og sluttet blev paa Blaxtvæt den 28 Martij A^o 1695.

Ole Gulbrandßens

Zig L S nete

Efter begiering test.

Willem Michelßen

L S

Gulbrand Nielßens

Zig L S nete

Saaleedis rigtig og ligeliudende som forskrevet staar test:

Jens Tygeßen

Citantens moder Anne Ellingsdaatter møtte for Retten paa Tandberg tingstue ovenskrefne 27 Novemb^r 1708, og som forsk^{ne} brev blev oplæst begierte indført at dette Kiøb ei er passeret paa Blaxtved item at hun dette ei hafde givet sin consence -

Biörn Skagnes og Thor Blaxtvet tilstoed samme tid for Retten at Citanten Ole Gulbrandßen da forindførte stefning blev forkyndt for Contraparten Gulbrand Lunder, tilböd hannem sine udlagde ----- (fol. 2b) ----- hand ei vilde imodtage, men sagde at Gulbrand Olßen ----de have den saa lenge i beredskab, ellers tilböd Citanten Contrapartens fuldmægtig S^r Anders Christenßen een forseiglet pung med penge nu her for Retten som hand excuserede sig ei at kunne modtage.

Dernest refererede Citanten Gulbrand Olßen sig til loven pag. 768 act: 14 og æschede Dom i Sagen efter sin fremlagde beviislighed med Omkostning -

Ole Blaxtvedt møtte ligeledis for Retten og begierte sit gods igien paa sin Søn Citantens vegne -

Mons^r Anders Christenßen paa Contraparten Gulbrand Lunders vegne replicerede at hand for denne sinde møtte, i henseende til at honorere Retten, men ingenlunde at comparere det af det (?) udgivne lovskickede Stefnemaal, hvilket hensigter dertil at Gulbrand Blaxtvet formeentlig urgerer paa noget Odelsgoods at vil indlöbe, hvorföre hand saa Kortelig ligesom tienstlig refererede sig til Lovens 5^{te} Bogs 3 Capit: 10 Art: og i det öfrige for denne sinde icke viste at Kunde inlade sig i nogen u:ordentlig Processer, mens naar Citanten fyldest giör Lovens bydende i des fald, skal hand finde svar, som vedbörligt er.

Citanten herimod protesterede at som Loven forklarer om vidne, som bör föris paa Aastæden, som i denne process ei er -----, efterdj det indgifne Skiöde forklarer Sagens beskaffenhed som tienlig til beviis, formeener derfor at Gulbrand Lunder ingen ret eller adgang Kand have til at undslaae sig for samme Ret, som anbees kun for udflugter til Sagens ophold, og derfor begierte Dom.

Contrapartens fuldmægtig S^r Anders Christenßen svarede derimod at ved Odelsvidne forstaaes ald den beviislighed Sagsögeren Kand i Rette bringe, og at alleguerede lovens articul först med Klare ord melder at saadanne processer skal u:feilbarligen ordelis paa den jord som paatales, ligesaa at jorden skal vurderes af Skiellige Mænd -

til beslutning da -

Som mand ei har kundet frafalde Contrapartens propositioner, blev Sagen henviist til aastæden Lunder til jorde-Tisdagen den 9^{de} April ut supra melt og parterne forelagt til samme tid.

(fol. 3a) Og stod sig der betimeligen at indfinde -

Og paastoed S^r Jörgen Larßen at Contraparten Gulbrand Lunder bliver af Retten forelagt at producere det originale Skiöde paa Lunder, hvorefter hand videre ville lade indkomme sine protestationer -

Derefter fremkom Anders Larßen og Ole Anderßen Næs for Retten, som tilstoed ved æed at de omtrent en 14 dage fore Juul var paa Lunder og mundtlig stefnte og tilsagde Gulbrand Lunder at möde til i dag og svare til den af Gulbrand Olßen imod hannem anfangene process -

S^r Anders Christenßen som fuldmægtig paa Gulbrand Lunders vegne, tilspurte stefnevidnerne om de og med deris stefnemaal har stefnt nogen Odels vidner at möde her i dag som Loven i deslige tilfelde ommelder? Ligeleedis om Gulbrand Lunder har faaet Kald og varbel til at

höre paa nogle saadanne vidne? Hvortil de svarede nei, derpaa refererede hand sig til Lovens 5 bogs 3 Capit: 10 og 13 Artickler -

Ihvor vel det i Rette lagde Copie Skiöde under Sorenskriver Jens Tygeßens haand er beviis nock at Citanten er nærmere berettiget Lunder at besidde end Contraparten, hans faders yngre broder, saa fremstillede Citanten Gulbrand Olßen dog 2^{de} ----- Mænd Gulbrand Nielßen Næs og Johannes Graflie som g-----lig tilstoed ved Eed at Ole Blaxtvedt er ældre Broder end Gulbrand Lunder; derefter refererede Cit: sig til sin forrige protest saa og til det producerede Skiöde og fremviiste sine lösningspenge som Contraparten hvercken ville optelle eller annanne -

Dernest tilspurte S^r Anders Christenßen Citanten Gulbrand Olßen, i anledning af hans Moder Anne Ellingsdaatters protestation paa tinget for næstleden Jul, saa og copien af det her i dag fremlagde Skiöde af 28 Martij 1695 om hans fader Ole Blaxtvedt som endnu lever og boer der ibm.; er tilstæde her i dag og ville komme frem for Retten? Gulbrand Olßen dertil svarede at hand var Citant og i öfrige agtede u:fornöden at svare noget til fuldmægtigens Spörgsmaal. 2^{det} om Citanten selv er boeslidz Mand? 3^{die} Om hand har tient Kongen? Svarede: hand trenger selv (fol. 3b) --- at bruge sit Odel og refererede sig for retten til sit forrige -

Derpaa tilspurte fuldmægtigen S^r Anders Christenßen Laugrettet og tilstæde værende got folk om Citanten icke er u:gift og har sit ophold hos hans fader Ole Blaxtvedt og fordj refererede sig til Lovens 3 bogs 13 Capit: 1^{te} Art.? Dernest om Citantens fader og moder endnu lever? Hvortil de svarede at hand er icke gift og hans forældre lever endnu.

Dernest protesterede Contrapartens fuldmægtig bemelte Mons^r Anders Christenßen at som Citanten ved denne hans anfangede procedur söger at vil indlöbe det gods hans fader har afhændt hvorfore hand paa fundament af Loven pag: 733 art: 58 fastelig formeener citanten ingenlunde med forsvarlighed Kand have nogen skiellig adgang til at tale paa dette omtvistede gods ald den stund hans fader og Moder lever; hvorpaa hand begierte Rettens eragtning.

Citantens fuldmægtig S^r Jörgen Larsen svarede her til at enten Gulbrand Olßens fader var levendis eller död Kand det ei hindre hannem i hans lovlig sögning.

Herudinden er Rettens betænckende denne:

--- udj Loven udtryckelig tillader barn at löbe det Odels gods som forældre har solt i deris u:möndige aar, alt saa Kand denne Citant Gulbrand Olßen, omendskiönt hans fader er död, icke forhindres at tale paa den jord som saaleedis af hans fader er afhændt; Den allegverede 733 pagina i Loven (tre?)ffer her icke ind, thi Citanten söger icke at arve nogen lod, men til sin nötte indtaler sit formeenende Odel -

Derefter begierte S^r Jörgen Laursen paa Citantens vegne Rettens Kiendelße i Sagen med tilstreckelig omkostning for processen -

Mons^r Anders Christensen paa Contrapartens vegne sagde at ville reservere sig det foregaaende i denne Sag til over Dommerens Kiendelße; mens for det öfrige fremlagde hand paa sin Principals vegne efterskrefne 4 documenter saasom 1^{te} Ole Blaxtveds pante forskrivelße til Commissari Lars Larsen af 1^{te} februarij 1684. 2^{det} Ole Blaxtveds Skiöde til Gulbrand Lunder af (fol. 4a) 28 Martij 1695 hvoraf Copien forhen i denne act er indfört. 3^{de} Erich Gulbrandßens Sköde til Contraparten paa 1¼ Skinds skyldgodz i Lunder dateret 30 Majj 1694: 4^{de} Anne Gulbrandzdaatters Skiöde af 14 Junij 1706, og som Citanten saavelsom hans fader Ole Blaxtvet i mange aars tid voldeligen har bemægtiget sig icke alleene gaarden Lunders til og underliggende Skov og Mark, som hans Principal efter i Rette lagde documenter selv er ejende,

mens end og paa lige maade Hovervigens Skov som hr: ObristeLieutenant Sibbern findes raadig, hvor af de stoere qvantiteter Saugtömmen har uddreven, saa reservede hand sig des paatale til neste ting. I det öfrige paastod hand at Citanten bör gotgiöre med sin æed at det er hans egen avlede fri og frelste penge hvormed hand agter at indlöbe gaarden Lunder og at Retten ville i agttage det hans principal Gulbrand Lunder er ejende een broderlod her i Lunder, Sluttelig begierede hand Retten ville forelegge Citanten at producere Skiftebrevet efter hans faders forældre, hvilchet er i hans værge, paa det mand deraf Kand udfinde enten det paastefnte gods er odel eller Skyldegods, eftersom Erich Gulbrandßens Skiöde melder at hans part er skyldgods -

Citantens fuldmægtig S^r Jörgen Larsen svarede her til at hans principal har sig icke noget voldeligen bemægtiget, og i fald saa havde været, hafde Gulbrand Lunder haft tid og respit nock inden aar og dag efter loven at tale derpaa, men at Contraparten havde udhugget Skoven er nocksom bekiendt, hvilcket Citanten vil (ha?)ve sig forbeholden til tid og stæd at paatale. Sagde ellers at hans principal var kommen vel til sine penge, og kommer det ingen ved enten de var laante eller hörer ham selv til. I Gulbrand Lunders Skiöde forklares nock hvor meget Citantens fader var ejende, hvorföre det er u:fornöden derom at anviiße noget Skiftebrev -

Widere hafde parterne ei udj denne Sag at indgive eller paastaae.

For denne process tilkommer mig efter reglementet for hæsteleje 3 mil frem og tilbage	1 rd 2 ort
(fol. 4b) for 4 dages fortæring til aastæden frem og tilbage	2 - 2 ort - 16 s
for Rettergangens förste dag	2 -
Dommen med det forseglede papir	<u>1 - 2 - 12</u>
Summa	7 Rd 3 ort 4 ß

Derefter blev udinden Denne tvistighed saaleedes for Ret Kiendt og A f s a g t .

Saasom de af Citanten Gulbrand Olßen förte Odels vidne forklarer at hand er föd af Contrapartens ældste broder Ole Gulbrandßen, saa beviißer og det udj Retten producerede Skiöde dateret den 28^{de} Martij 1695 at Ole Blaxtved har til sin yngre broder Gulbrand Lunder til odel og ejendom afhændt sin Odel og aasædesRet til Lunder med 1¼ Skind Odelsgodz med böxel og hærighed for 95 Rd^r 3 ort 8 ß; Alt saa efterdj processen er ei andet betreffende med Odels Retten til Lunder og aasædets berettigelße der ibidem har vi for Ret forefunden at Gulbrand Olßen, som har det beneficium af Loven at hand maa igienlöbe det odelsgods hans fader i hans u:möndige aar har afhændt, bör herefter tiltræde og bruge sin Odelsgaard Lunder, imod det at hand fornöjer Gulbrand Lunder for hvis hand for gedagte gods efter meer-----rede Skiöde udgivet og betalt haver. Og som Gulbrand Lunder har foraarsaget Citanten denne process alt saa bör hand betale hannem den derpaa anvente bekostning med Tolv Rixdaler femten dage efter denne doms forkyndelße under exsecution efter Loven -

Saaleedis for Retten passeret Bevidnes med vore hænder og Zigneter. Actum Annis, diebus et locis ut supra. besch: 8 arck

TING 7. FEBRUAR 1709 PÅ TANBERG I NORDERHOV

(fol. 4b) Anno 1709 den 7^{de} februarij blev Retten til opsettelse ting betient paa Tandberg tingstue i Nördrehougs Præstegield paa Ringerige.

Og da blev Hans Halvors: og Erich Hovnerud, som af Kongel: Mai^{ts} foget Seig^f Laurs Tönder til forrige ting var tilstefnt for de med hug og slag skal have overfaldet Anne Steener Aslachs-rudz i hendis eget huus, med velbem^{te} S^r Tönder foreenet at de for deris forseelse til Pintztid förstkommende skal svare hannem 12 Rixdaler, hvormed Sagen blev ophæved -

(fol. 4b) Samme dag er Kirsti Hansdaatter, tienende hos Hans Olßen ved (fol. 5a) Hönefoßen, for begangne Lös Lejermaal tildömt at böde 12 lod Sölv femten dage efter dommens forkyndelse under nam efter Loven -

BØTEFORTEGNELSE

(fol. 5a) Christopher Kiile for det slagsmaal hand nest afvigte Juul hafde med Gulbrand Hal-lingbye, blev til opsettelse tinget paa Tandberg tingstue den 4^{de} Aprilis 1709 tilkiendt at böde 3^{de} 6 Lod Sölv 15 dage efter Dommens forkyndelse under execution efter Loven .

Den 5^{te} April paa bemelte Tandberg tingstue er Gulbrand Nielßen og Gunild Andersdaatter Sal: Torckild Johansens tilfunden at böde for lös Lejermaal 18 Rd^r halvmaaneds dag efter denne Doms forkyndelse saa fremt de ei ægte hin anden.

Saaleedes rigtig efter Ting protocollen bevidnes med Egen haand og Zignete. Beskreven 1 arck -

BESIKTELSE 8. JUNI 1709 VED HEIEREN I NORDERHOV

(fol. 5b) C M etc: samt efterskrefne Laugrettismænd nemlig: Iver Halsteensrud, Jörgen Oppen, Lars Oppen, Hans Helgerud, Thomes Haugen og Anders Jacobsen ~~Saugmester~~ Hejren giöre vitterligt at Anno 1709 den 8^{de} Junij vare vi efter de Höifornemme Skifteforrettere udi afgangne Hans Pais Sterfboe deris begiering forsamlede ved Heiren i Nördrehougs Præstegield paa Ringerige at besigte og taxere bem^{te} den Sl. Mands arvingers tilhörende Saug i Store Heiren med deris vedkommende Saugredskab, samt Stuer, Löcker, Qvernehuus og deslige, var overværende Madame Anthonette Sal: Hans Pais fuldmægtig S^r Hendrich Schoug, hvilchen deris begiering er af følgende indhold:

(fol. 6a) Kongl. Mai^{ts} Sorenskriver höiagtbare S^r Christian Müller!

Som vi ved eftersiun af brever og documenter udj Sterfboet efter afgangne Hans Pai, fordem Borger og Indvaaner her paa Bragnes befindes, at Sterfboet ved auctions Skiöde dateret 13^{de} Aprilis 1695 er berettiget til een Saug udj Store Heiren paa Ringeriget, hvorpaa maa skieres efter Saug Reglementet 10700 bord, saa og med og under samme Saug tilhörende Jern trosse, og fuldkommen Saugredskab, saavel som et værelse for Saugmesteren, fæhuus, Korn lade, Een löcke af Enge og Sædeland, hvoraf Saugmesteren giver aarlig 6 Rixdaler -

Nock en a parte Saugstue med Kielder under, tvende boder til proviant, Staldrum til 3 hæster, item et fæhuus til 4 stöcker med loft over, og endelig et Qvernehuus med 2 par Qverner udj, tilligemed den plads Staland. Saa haver vi ved dette som Skifteforrettere udj bemelte Sterfboe tjenstvenligst villet bede, at det maatte behage hannem, med behörige Laugrettismænd at tage forbemelte Saug med des til og underliggende under vedbörlig siun og taxation, og os derover med forderligste een Lovfölgelig beskrivelse tilsende, hvorimod vi forsickrer hannem at ved

Skiftets slutning hand for hans tillige med Mændernes mage og u:mage, alle tider skal være og blive skadesløs. Forv(enter?) derfor hans Assistance og tilhændegaaelße og forbliver

Kongl: Mai^{ts} Sorenskrivers
 tjenstberedvilligste tienere

Bragnes

d: 4 Junij 1709

Paa Raadmandens
 vegne

N: Lærshou

U: F: Wendelboe

Kongl: Mai^{ts} Tilforordnede Sorenskriver over Ringerige og Hallingdalens Districter Höiagt-
 bare og velfornemme

Christian Muller

L S

Hönen

Derefter haver vi besigtet formentionerede Saug som befindes med fuldkommen redskab saa-
 som Saugblad, K(orn?) hiul, Jern trosser etc; item Bordlegninger og tömmer Rullinger, under
 hvilcken Saug (fol. 6b) og henhörer halvparten i stor henxlet, samt landhenxlet, hvilket alt
 sammen er i god stand, saavelsom Kiöre Broerne -

1 gammel Qvernehuus med 2 par gamle Qverner udj, hvoraf Saugmesteren Anders Jacobben
 svarer aarlig udj afgift 16 tioug bords förbel -

1 Proviand boe, 1 Stald og 1 fæhuus i een længde med loft over, vil opveies og med nyt tag
 forbedris -

1 gl: Saugstue vil opveies, 2^{de} gamle smaa fæhuußer, 1 gammel Love og lade, 1 gammel foer
 huus, 1 dögtig badstue -

Korn Laden befindes vel indhægnet; hvorudi efter Saugmesteren Anders Jacobbens angivelße
 Kand saaes 2 tönder Korn og aufles 7 a 8 læs höe, hvoraf bemelte Saugmester tilstaar at svare
 aarlig i Leie 4 tioug Bord förbel til Svang Stranden eller Wasbonden -

Derforuden er under bem^{te} Saug henhørende Een liden pladz Kaldes Ödegaarden, som beboes
 af Juel Michelsen, hvoraf svarer aarlig i Rettighed 12 tioug bordfördbel til Svang eller Vadz-
 bonden -

Nock 1 Saugstue med Et Kammer hos og Kielder under hvorudj fantes efterskrefne inventari-
 um hvilchet os af fuldmægtigen bem^{te} S^r Schoug til registrering og taxation blev anvist nemlig:

1 liden Sölvskæe	1 - 1	1 par Kiöre hager	. - 1 - 8
8 gl: tin tellerckener		1 dobbelt mercköx	. - 2
vigtig 7½ pd: a 16 ß	1 - 1	1 Enkel dito	. - 1
1 Kalskaal Kox af tin		1 Slibesteen	1 -
vigtig 2 pd: a 16 ß	. - 1 - 8	(fol. 7a)	
1 tin Sængepotte	. - 1 - 12	1 gammel blaa rannede	
1 tin Vandfad	. - 1 - 8	underdyne af Svendsk var	2 -
1 gl: tin Smörbricke	. - . - 6	1 blaa ranned hofdelog	1 -
4 tinfade vigtig 10 pd a 16 s	1 - 2 - 16 s:	1 lidet dito	. - 1 - 8
1 KaaberKiedel brom		1 par strie lagen	. - 3
vigtig 26 pd: a 18 ß	4 - 3 - 12	1 gammel Svendsk	
1 Messing liußestage	. - . - 16	Sængeklæde	. - 1 - 8 s:
1 Jern gryde	. - 1 - 12	Nock 2 ^{de} bord og bæncke,	
1 Mindre dito	. - 1 - 8	1 Madskab og 2 ^{de} Træstoeler	- _____

Er 17 - 2 ort 2 s

Hvad den Pladz Staland er betreffende da har mand derom af tilstædeværende Dannemænd ei Kundet faa nogen underretning hvor den skulle være beliggende -

Og er da forskrefne Saug, Saugstuer, med tilliggende Saugmester plads, samt Ödegaardpladßen, item Qvernehuus, Saugvelter, henxler, Bordlegninger, og deslige af os taxeret in allis for 350 Rixdaler

Widere blev vi af Mons^r Henrich Skoug begiert af os at eftersees -

Saaleedes forrettet og taxeret som forskrevet staar, bekræftes med vore hænder og Zigneter, Actum Anno die et loco ut supra. beskreven 3 arck -

TING 10. JUNI 1709 PÅ TANBERG I NORDERHOV

(fol. 7a) C M etc: gör vitterligt at Anno 1709 den 10^{de} Junij blev Retten til opsettelse ting be-
tient paa Tandberg tingstue i Nördrehougs Præstegield paa Ringerige udj Kongl: Mai^{ts} Foget
Seig^r Laurs Tönders fuldmægtig S^r Laurs Hanßen, Böigde Lensmanden Ole Raae samt efter-
skrefne Laugrettismænd deris overværelse nemlig Erich Jörgenßen og Siver Tandberg, Enge-
bret Veigsteen, Svend Hval, Rasmus Aaßene, Niels Berger, Jens Sætrang, og Ole Olßen
Wager -

Ole Pederßen Raae fremkom for Retten og fordrede Carl Svarverud igien udj Rette som hand
til det almindelig Sageting den 5^{te} (fol. 7b) Martij nestafvigst hafde ved Lars Raae og Arne
GunderEngen Lovlig ladet indstefne for 8 Rd^r 20 ß hannem skal være skyldig, hvorfra Sagen
med Laugdags forelæg til denne tid er bleven optagen -

og fremlagde nu Citanten een Special reigning paa sin fordring af denne indhold -

Afreigning med Carl Svarverud fra den 2 Martij 1703 og til dato Anno 1709 den 4 April

Debet	Credit
Resterer afgift af den pladz Svarverud fra 1703 den 2 Martij og til 1709 den 25 Martij, er 6 aar deraf aarlig 2 Rd ^r , er 12 Rd ^r	Anno 1703 den 2 Martij giort Carl Svarverud afreigning, Kom da til gode penge 1 - . - 2 siden betalt contant 3 - 2
bekommet 1 kvarter Korn for . - 2	Röd brote i Knudzbrote
2 Setting Meel . - 1	3 dage a 8 ß . - 1
Reede penge . - . - 10	Nock skahr hand og hans
Betalt for hannem til Cathrine Tand- berg med penge <u>1 - 3 - 16 s.</u>	qvinde 2½ dag . - 1
14 - 3 - 2 s	Slog i rödningen 2½ dag a 8 ß er . - . - 20
	Brandröd 1 dag . - . - 8
	hug 2 tyl: 5 st. tömmer, derfor . - 1 - 18
	Krafßet i Knudzbrotten 1 Maal . - . - 6
	Klappet udj Houge myr broe 1 dag . - . - 4
	Brandröd j samme brote 1 dag . - . - 8
	hug forleden höst 1708 2½ tylt huus tömmer <u>. - 2 - 12</u>
	6 - 2 - 6

Lignet og lagt Debet imod Credit, da befindis Carl Svarverud at være skyldig ut supra melt,
penge 8 Rd^r 20 ß. Raae den 4 Aprilis 1709.

Ole Pederßen Raae

Derefter paastoed Citanten Ole Pederßen Dom uden Lengere ophold i Sagen, saasom Contra-
parten ei efter laugdags forelæg har villet indfinde sig, tillige med omkostnings erstatning -

herudinden er saaleedis dömt og afsagt -

(fol. 8a) Saasom Carl Svarverud ei afbeviiber noget paa Citantens sögning at have betalt, alt
saa tilfindes hand 15 dage efter denne doms forkyndelße at svare og betale til Sagsögeren Ole
Raae 8 Rd^r 20 ß med 1 Rd^r i processens omkostning under nam og exsecution i hans midler
efter loven -

Saaleedis for Retten passeret testeris med Egen haand og Zignete. Actum Anno diebus et
loco ut supra -

(fol. 8a)

Indgangen som forrige

Mons^r Anders Christensen presenterede sig for Retten paa den Dannemand Engebret Nærstads
vegne fordrede Sagen igien udj Rette contra Halsteen Bölgen andgaaende 7 Rd^r 1 ort 14 s hand
hannem efter dom og revers er skyldig, hvilcken först udj Retten er gjort anhängig til det al-
mindelig Sageting den 5^{te} Martij nestleden hvorfra Sagen efter Citanten Engebret Nærstadz
begiering til den 6^t Aprilis blev optagen, og da paastoed hand at niude den hannem Pantsatte
hæst igien in nature, stefnevidnene Lars Raae og Arne GunderEngen aflagde æed at Contra-
parten Halsteen Bölgen som den tid udeblev fra Retten var lovlig stefnt, ligeledis Ole Ras-
mußen Viol som har tilbyttet sig forsk^{ne} hæst -

Derefter blev Sagen med Laugdags forelæg til denne tid som efter loven er melt opsat -

Og fremlagde nu fuldmægtigen S^r Anders Christenßen Contrapartens forskrivelße til Citanten
paa forbemelte 7 Rd 2 ort 14 s. hvilcken saaledis er forfattet.

For de Syv Rixdaler Een ort og fiorten skilling som ieg er skyldig til Engebret Nærstad /: efter
hans erværbede Dom af 17 Decembr. 1706: som hafde yttret sig til exsecution :/ har ieg Pant-
sat til hannem Een Röd hæst blæßete, som ieg dog selv beholder hos mig til anstundende
Sommer Nætter 1708, til den tid ieg sicker belover at betale Engebret ovenmelte 7 Rd^r 1 ort
14 ß med dögtig last, eller og uden ank at levere hannem hæsten, som ovenmelt, des til stad-
fæstelße under min Egen haand.

Nærstad den 2^{den} Novembr. 1707

Halsteen Trulßen
Egen haand

Til vitterlighed efter begier

C. Walter

Anders Olßen

(fol. 8a) Paa indstefnte Halsteen Bölgens vegne mötte ingen tilstæde for Retten, hvorföre fuld-
mægtigen paastoed Dom i Sagen med omkostnings erstatning -

Herudinden er saaleedis dömt og Afsagt.

Efterdi Halsteen Bölgen ei har efterlevet sin forskrivelße med gieldens afbetaling til den be-
stemte tid og udgifne reversis tilhold, alt saa bliver Citanten Engebret Nærstad for sin fordring
ved det pantd hvorudj hand er forsickret, hvor det end og findes, og bör Halsteen Bölgen at
svare Sagsögeren for denne ibragte og hannem paaförte process fem Rixort femten dage efter
denne Doms anviiisning under adfærd i hans Midler efter Loven -

Saaleedis for Retten passeret, bekræftes med Egen haand og Zignete. Actum Anno diebus et loco ut supra - besch: 1 Arck,

ÅSTEDSSAK 13.-14. JUNI 1709 VED KNESTANG OG HVAL I HAUG

(fol. 17b) CM etc: samt efterskrefne Laugrettismænd nemlig Laurs Giermundboe, Svend Hval, Halsteen Bölgen, Rasmus Amundrud, Engebret Smedzböl og Trög Bölgen giör vitterligt at Anno 1709 den 13 Junij blev Retten betient paa tilstefnte aastæder imellem Knæstang og Hvals beboere, var overværende Velbaarne Hr: Amtmand Gluds fuldmægtig Mons^r Christian Thomæßen, Kongl. Mai^{ts} foget Seig^r Laurs Tønders fuldmægtig S^r Lars Hanßen og Bøigdelensmanden Peder Rasmußen Raae -

For Retten paa aastæden ved een Hög i almue vejen hvor een liden sidsle render igiennem et Jorde kaldes Gangjordet, fremkom den Dannemand Erich Jacobßen Knæstang og paa Egen og Niels samt Joen Knæstangs vegne producerede een skriftlig citation derved indkaldende Poul Alfßen Hval for hand schal tilholde sig een deel af bemelte Gangjordet, samt een huusmandz pladz som de formeener at være deris paaboende gaard Knæstangs rette tilliggende ejendom med videre dens indhold som med sine paaskrifter i alt saaleedis er liudende:

Som vi opsiddere paa Knæstang her paa Ringerige befinder os at være skeed stoer u:Ret paa voris paaboende gaarder Knæstang udaf Hvals beboere nemlig Poul Alfßen i det hand tillige med sin Sal: fader afgangne Alf Hval haver for Rom tid bemægtiget og indtrent sig til Et halft jorde af Knæstangs rette tilliggende jord og ejendom, beliggende lige jmod Hvals ejemaal neden i fra en Hug og beck, som udrender mellem Hval og Knæstang og strecker sig op mod Knæstangs huube, derforuden indtrent sig i gaardens ringe schoug og Marck med brote hugst, hvorefter Knæstangs ejedeeler indhegnet og der opsat een huusmandz værelße og omflöt gaardernes rette deeles gaard som af gammel tid var bestaaende mellem deris ejende ödegaard Honsrud og bemelte Knæstangs Ejendom, og det uden nogen foregaaende Lovlig medfart, og for saadan deris bemægtigelße fraholdes gaardenis rette tilliggende ejendom i Skoug, Marck og fæegang, eftersom vi maa udreede af bemelte Knæstang Sex Skippund tunge foruden hans Kongl. Mai^{ts} Skat, som samme gaarder haver allernaadigst bispestoelen perpetueret, og som samme bemægtelße er icke alleeneste uden forlov men end og stridende imod Loven, vil derfor icke lade u:paalt forbigaae, eftersom da vi alleene agter at besigte og optelle dessen beskadigelße paa Marck, schoug og Ejendom, men og efter Sagens beskaffenhed giöre videre paastand efter Loven, Thi stefnis Eder Poul Alfßen Hval at I möder os eller beschickede fuldmægtig paa Aastæden Knæstang förstkommende den 13 Decembr. for den Sorenskriver og Louligt Laugret at svare til den store indvolding i os paa voris beboende gaarde tilföjet haver paa dens ejendom, item at medhave hvis breve og adkomster I Kand have og vide til forsvar, om I deraf kand have nogen Ret til samme (fol. 18a) Hans Kongl: Mai^{ts} jord og Ejendom, saa og at anhöre hvis vidner som til samme tid indstefnt vorder og være lov og Dom undergiven, Tillige indstefnis efterskrefne prov som ved Eed haver at frasige og tilstaae alle hvis en hver af Eder enten af Dommeren eller parterne Kand vorde tilspurt om denne Sag Knæstangs rette tilliggende Ejendom, Peder Olßen, Knud Olßen, Karen Jacobsdaatter, Lauridz Asbiörnßen, Alf Andersen Gundersbye, Marte Steenersdaatter, Anne Olsdaatter, Marte Henningsdatter, efter hvilchen forhör giöre paastand og vente dom med een ventelig og tilstreckelig omkostnings restitution for ibragte process. Og som hans höjærværdighed er Landherre til Knæstang, saa vil vi og ved vidne giöre hannem Sagen bekiendt, som til samme tid til Aastæden indstefnis til paastand og forsvar, og saaleedis indstilles denne process til Dommerens forsvarlig

kiendelße, lader ingen udeblivelße schee under Lovens paabiudende faldzmaal. Actum Knæstang den 22 Octobr. Anno 1708.

N. O. S.

Erich Jacobßen Eg hd.

Anviist udj Bispegaarden for Christiania den 31 Octobr: 1708.

H. Frisach

Anno 1708 den 19 Novembr. er denne stefning læst og forkynt for En hvers boepæl udj Egen paahör det vidner vi underskrefne

Jörgen Erichßen *Christopher Christopherßen*

Saasom dette stefnemaal icke er velbaarne hr. Amtmand Glud, som det beneficerede godßes forsvar, insinueret, og de odelsberettigede i Hval tillige med Poul Alfßen, ei ere til aastæden indstefnte, alt saa optages Sagen til den 13 Junij förstkommende, til hvilcken tid det er Citanterne fornöden stefningen for vedkommende lovligen at lade forkynde. Af Aastæden Knæstang den 30 Januarij 1709.

Christian Muller

Anviisning

Glud

Anno 1709 den 27 Maij er denne stefning og opsettelße forkyndt for Sal: Peder Sörums börn nafnlig Ole, Harald, Alf og hans formönder Mads Sörum, nock Ragnil og Mari Pedersdöttre, til vidne med mig Gulbrand Sonerud

Ole Pederßen

Indstefnte Poul Hval mötte for Retten tillige med hans antagene fuldmægtig S^f Anders Christensen og indgav een Contra stefning i Sagen af fölgende indhold -

I hvor vel at ieg til den 13 decembr udj nestleden aar 1708 hafde indkaldet een deel prov og vidnisbiurd udj den Sag contra mine Naboer de Knæstangs besiddere og brugere at bære vidne om Hvals Ejedeeler, men som Sagen blev optagen til den 13 Junij indeværende aar, saa aarsagis jeg at igientage mit forrige og fordj end videre hermed stefner og kalder Anders Ferden, Harald Ören, (fol. 18b) Jens Vang paa Hadeland, Anders Jyte, Birgitte Hansdaatter ved Viol, Karj Jonsdaatter, Lars Madßen Bergseje, og Anne Olsdaater afgangne Iver Jammerdals hustrue paa Knæstang, ligeledis Ole Olßen Vee, Anders Olßen Loe, Anders Torßen ved OvermindSund, Christopher Jochumßen og Anders Jacobßen Ranckedal item Thomes Höghoug at bære vidne om Hvals ejedeeler, med hvad Eder derom i Retten Kand blive tilspurt, samtlige at möde paa Aastæden ovenmelte 13 Junij for Kongl: Mai^{ls} Sorenschriver og behöriigt Laugret udj Rette, hvilcke vidnisbiurdz tilstand de Knæstangs besiddere og brugere Erich Jacobßen, Niels Olßen og Joen Knæstang ved denne contra citation tilvarsles at anhöre og ellers være mig ansvarlig til denne paaförte u:nödig bekostning. Lader ingen udeblivelße schee.

Hval den 30 Maij 1709 -

Poul Alfßen Hval

Efter at forindförte stefninger vare oplæste og aastæderne efterseet begav vi os til Knæstang, hvor Citanter Erich Jacobßen fremlagde hans höiærværdighed Biscoppen Doctor Hans Munchis indleg dateret sistafvigte 4^{de} Decembris, saaleedis liudende: #⁴

⁴ Gjengitt i aktsprotokoll 8, fol. 148b-149a - se den trykte utgaven, s. 61. I den trykte utgaven er noen ord i siste setning falt ut: og dennem til deris Ret Lovmessig befordre, som for Gud og Kongen kand være ansvarlig.

Derefter begierte Citanterne deris indstefnte vidnisbiurd at tagis til forhör, hvilcke efter at Eedens forklaring for dem af loubogen var oplæst og dennem tilholt at sige den rette sandhed, tilstoed fölgende:

1^{te} Prov Tollef Grefsrud 70 aar gammel tilstoed at hand tiente paa Hval i 14 aar og er 40 aar siden hand kom derfra, i den tid hand tiente der da brugte Knæstangs opsiddere den Skoug neden for Knæstang, hvor nu een plads er opröd, ned til Elven baade til hugst og fægang og tilegnede sig samme til ejendom; Om det ager stöcke oven for Heggen mellem Knæstang og Hval viste hand intet at vidne uden at det da som nu blev brugt under Hval og at hd. hörte sige at bemelte omtvistede jorde var kommen fra Knæstang, men ingen kunde beviiße det; videre tilstoed provet at Hval og Knæstangs opsiddere de tider holt den dybe dal imellem Honsrud og paastefnte platz for deelee imellem deris ejendom -

(fol. 19a) 2^{det} Prov Karj Jacobsdaatter siger sig 58 aar gl. gestendigede at hun og hendes Mand holte til paa Knæstang omtrent 2 aar, derefter boede hun som een huuskone paa een platz under Knæstang i 9 aar, og er 17 aar siden hun flöttede her fra, da hun kom hid hafde Alf Hval röd den brote som huusmanden nu boer og bekom hd. Skougen af Sal: Peder Knæstang for Saae Korn, enten dette var en eller 2 t^{der} veed hun icke til visse, tilstoed videre at ned i dalen giedtede Knæstangs og Hvals Gieslebörn mod hin anden og da stoed der een gierdesgaard efter becke sidzlen ned til vandet, nogle aar derefter trettede Alf Hval og Peder Knæstang om broten med hin anden, da sagde Peder til Alf: Var du ej saa god grande som du er, skulle Lov og Ret schille os ad, thi du bruger mit. Alf Hval svarede at hd. hafde betalt ham derfor, og vedgik provet at begge vare drukne da dette blev talt -

3^{die} Prov Kari Ludvigsdaatter sagde sig 75 aar gammel, og tilstoed at hun for 50 aar siden tiente i 3 aar paa Knæstang og da var broten icke röd, men i den tid stoed stoere skoven der hvor rödningen nu er, imidlertid gietede hun under tiden der i marcken og da stoed der een gierdesgaard sönden for Sidslen, som var gierde for Honsrud Hvals ödegaard, veed ei rettere end berörte Marck hörte under Knæstang, vedgick og at hvad tömmer Knæstang besiddere hug der i Skoven Kiörte de om Brudalen over Qvern Engen og siden frem over jordet og hiem -

Dernest fremstillede Contraparten Poul Hval sine vidnisbiurd som tilstoed efterskrefne:

1 Prov Anders Ferden siger sig 72 aar gl: vandt at saa lenge hand mindes har paastefnte Gangjordet været brugt under Hval; videre hafde hand icke at prove.

2^{det} Harald Øren 68 aar gammel, tilstoed det samme som Anders Ferden om vundet haver -

3^{die} Prov Jens Vang 65 aar gl: gestendigede det samme som Anders Ferden og at hand er föd paa Söndre Hval, vered Rytter for gaarden i 27 aar og er 24 aar siden hand flöttede til Vang, veed at Alf Hval rödde den omtvistede brote og satte der een huusmand og holte sig det til ejendom, enten det var hans ejendom eller icke viste hand intet at prove om, har ei heller hört at Alf Hval kiöbte den schov for En tönde Korn eller at Peder Knæstang ancket derpaa, vedgick at det er 25 eller 26 aar siden broten blev röddet og at ejedeelerne til Knæstang bær op efter til almue vejen og Hvals ejer ned til Elven som af gammelt Kaldis Lamoen -

4^{de} Prov Anders Jyte over 80 aar gammel har været bekient og boet her i Naboe lavet ved 60 aar, proved at hand for 50 aar siden hug vier der huusmandz pladßen nu er, da kom Alf Hval og kiörte ham derfra, veed ei hvem ejedeelerne tilhörte, ei heller at der var nogen gierdesgaard der neden j marcken, tilstoed og at Alf Hval derefter röddede den paastefnte pladz af begyndelßen, prover i öfrige (fol. 19b) samme som Anders Ferden udsagt haver -

Som dagen var forlöben foretog vi os Sagen igien paa Knæstang den 14 Junij.

Og da fremstillede Citanterne det 4^{de} prov som i gaar ei var tilstæde, nafnlig Peder Olßen som siger sig ved 78 aar gammel og vedgick at hand har hört som et gammelt Sagn at Gangjordet har været bortsat fra Knæstang til Hval for et hunde bid, veed ei at giöre anden forklaring derom efterdj at hand har hört det fra barndommen af gamle folck, og mens hand mindes har ingen brugt samme stöcke jord uden Hvals opsidere, item at det er 40 aar siden at Alf Hval lod nedhugge gierdesgaarden som stoed j Gangjordet og flötte den ned paa Knæstang ejer, hvor gaden nu er, saa langt som gaden er bred, og det fordj hand icke ville at vejen skulle gaae alleene over hans jorde, ligesaa gjorde hand og ved vejen ned for fra Heggen til Hval over hans eget jorde, og var provet med at opsette gierdesgaarden igien der den nu staar, og da Alf hug ned gaden, hug Knæstangs besiddere gaarden ned imellem jordene saa lang gadarmen var, siden satte Alf Hval gierdet op igien og Knæstang folckene gadarmen, i de tider stoed store Skoven hvor ~~Alf~~ Poul Hvals huusmandz pladz nu er, veed ei hvem den har opsat, og tilstaar hand at have hört af Jens Knæstang for over 50 aar siden at den becke sidsle som löber sönden for huusmands pladßen skal være skielne imellem Honsrud og Knæstang, item hvad Knæstangs bönder hafde fornöden til huusvrecke hug de der i Skoven som plätzen er, og kiörte det over QverneEngen hiem til Knæstang -

5^{te} Prov Steener Aslachsrud 79 aar gl: tilstoed at have hört sige af gamle folck at Gangjordet schal være Kommen fra Knæstang for et hunde bid, prover ellers det samme som Anders Ferden at Gangjordet men hand mindes har været brugt under Hval, havde ellers intet noget at prove om ejedelerne -

Fleere prov hafde Citanterne ei at fremföre -

Derefter fremstillede Contraparten sine vidnisbiurd -

5 Prov Birgite Hansdaatter Viol 64 aar gammel vandt at hun mindes den 3^{de} Bonde paa Hval, og hörte aldrig nogen trette för nu mellem grænderne, veed icke noget om Skielne og deele mellem gaardene, og for 34 aar siden skar hun Korn for Alf Hval der som huusmandzpladßen er hvilchen Alf Hval hafde ladet oprödde -

6^{te} Prov Kari Joensdaatter ved 66 aar gammel, tilstoed det samme som forrige prov omvundet haver -

7. Lars Madßen noget over 60 aar gl: gestendigede at for omtrent en 40 aar siden hug Alf Hval den brote som omtvistede pladz nu er, veed ej andet end samme platz er opröd paa Honsrud eller Hvals ejer, og mens hand mindes har Gangjordet, som det nu er, ligget til Hval -

8^{de} Prov Ole Olßen Wee 52 aar gl: provet at hans fader brugte Nedre Knæstang i 26 (fol. 20a) aar og er omtrent 17 aar siden hand döde, og da hafde de icke nogen trette med Hvals Bönder enten om Gangjordet eller pladßen, vedgick at Alf Hval röde broten og begge deele var da som nu brugt under Hval uden nogen ancke, og tilstoed proved at een Riisgaard som stoed ved Svarthölen holte Knæstangs folckene for deele og Alf Hval holte sig i Svarthölen, for 36 aar siden flaade provets fader barck der huusmandzpladßen er hvilchen Alf Hval tog fra hannem -

9. Anders Loe Provet det samme ord fra ord som hans broder Ole Vee -

Citanten Erich Jacobßen mod disse 2^{de} prov begierte indfört, at som deris fader som een leilending har brugt Knæstang, bör deris provning ei at ansees, efterdj hand ei burde tilstæd ejedeelerne i hs. Lejemaals tid at Komme fra gaarden -

10^{de} Prov Thomes Höghoug 65 aar gammel gestendigede at for over 30 aar siden var hand med Alf Hval at kaas(?)rødde i den brote hvor huusmanden nu boer, og da sagde hand til provet vil du have een stue her schal ieg bygge een for dig -

11 Prov Abraham Niclasen sagde sig icke at være noget vidende om disse paastefnte Eje-deeler -

Contrapartens fuldmægtig Mons^r Anders Christensen tilspurte disse contra förte vidnisbiurd om de ere vitterlige at Peder Knæstang i formaals tider skulle have solt Alf Hval af begyndel-ßen den brote, hvorpaa nu er huusmandzpladßen som der tvistes om for 1 eller 2 tönder Korn, hvilchet Et af Erich Knæstangs i gaar förte vidne nemlig Karj Jacobsdaatter har giort een meget besönderlig og Selsom tilstand om?

Hvortil de svarede at Alf Hval undertiden vel kunde laane Peder Knæstang en tönde Korn eller 2, men har aldrig hört at hand har köibt nogen Skov af ham til Broteland -

Mons^r Christian Thomæsen paa velbaarne Hr. Amtmand Gluds vegne proponerede at som de Knæstangs opsiddere der bruger det beneficerede godz i Knæstang ved sine i Retten förte vidner lader giöre bekiendt at baade den paastefnte ager Gangjordet saavelsom huusmandz-platzens jord og Marck for langsommelig tid siden har været atternefnte Knæstangs Sande jord og ejendom, hvilchet saalunde af Leilendingerne for deris försömmelße og tilladelße er bleven udj hvile under Hval, hvorimod Poul Hval ved sin hidschickede fuldmægtig Anders Christenßen for samme jord og marck ingen odelsbreve producerer mens ickun alleene en deel vidne fremförer at hans Sal: fader har fult den omtvistede jord uden ancke af Leilendingerne paa Knæstang, Landherrerne uden nogen videnschab, alt saa vil hand formeene at naar det paa slig een maade, som melt, er kommen fra gaarden, det da ei kand med Retmessig grund extenderis til nogen lovlig hæfd, men at fölge under Knæstang som er hs. Kongl. Maj^{ts} godz uden nogen præjudice -

(fol. 20b) Derefter haver vi beseet den paastefnte huusmandzpladz eller Brote beliggende neden for Knæstang jordet ved Svarthölen, hvor vidnesbiurdene har anviist os de stæder som de har omprovet, hvorefter samtlig provene med opragte finger paa deris forrige tilstand, som for den af protocollen er bleven relateret, aflagde deris corporlig æed -

Widere hafde parterne denne sinde ej at indgive eller paastaae, hvorfore Sagen er optagen til doms til det ordinarie Sageting paa Tandberg tingstue den 23 Julij.

ÅSTEDSSAK 23. JULI 1709 PÅ TANBERG I NORDERHOV

(fol. 20b) Og da indfant Citanterne sig igien for Retten, og refererede sig til deris stefnemaal og begierte i Sagen Dom -

Contraparten Poul Hval et caeteri ved deris fuldmægtig Mons^r Anders Christenßen refererede sig til de förte prov paa aastæden den 13 og 14 Junij, som tydelig forklarer at det jorde, Gangjordet Kaldet, har udj deris minde som er over langsommelig tid siden, været fult og brugt af de Hvals besiddere, ei alleene af contraparten Poul Hval selv, men end og af fader for ham Alf Gunderßen Hval, ligeledis at den paastefnte huusmandzpladz i Honsrudz ejendom efter samme provs forklaring er opröd af Alf Hval i hans levende live for 40 aar siden som derefter af Poul Hval er bebiugt og brugt i 25 aar, hvorfore hand refererede sig til Loven om hæfd, ligesom hand forventer at Citanterne aldeelis ingen Ret har til denne deris sögning imod Lov og deri bedre vidende, begierte fordj dom med omkostnings erstatning for ibragte process -

For denne process tilkommer mig, foruden det forseglede papir og dommens lösning efter loven, penge fire Rixdaler -

Er da udinden denne tvistighed saaleedes for Ret dömt og afsagt.

Omendskiönt at Poul Hval icke har noget skriftlig udj Retten at fremlegge hvormed hand ejendom Kand niude, saasom hans huus og gaard med odelsbreve og deslige ved den schadelig jldebrand er bleven consumeret, saa fremstiller hand dog eenstemmige prov som vidner at Gangjordnet over Mands minde har ligesom nu været brugt under Hval u:paaancket, og icke nogen af dem i hvor gammel hævd videre (?) Kand mindes at det har hört til Knæstang, hvorefter Poul Hval som har fult samme jorde incorporeret u:afvunden. Og som det prov Peder Olsen er den alleene blant de andre vidnisbiurd som Kand berette os (fol. 21a) Hvad tid der er expireret siden vejen imellem Hval og Knæstang er bleven forandret, item at Alf Hval har lagt til Knæstang jorde lige saa meget af sit jorde som hand af Knæstang jorde til vej udlagde, som da den post ei til nöje beviißer at vejen er enten udlagt eller forandret, saa forbliver den endnu der u:formeent beliggende hvor den af gammel tid ligget haver. Den paastefnte huusmandzplatz som mod 40 aar har været under et ætlæg, rödt af Poul Hvals fader og fult hans Sön til dato u:formeent og u:paaancket, bliver Contraparten Poul Hval og arvinger til odel angerlös alt paa fundamente af Lovens 5^{te} bogs 5 Capit: 1^{te} og 3^{die} Articuler. Processens omkostning erstatter Knæstangs opsidere Poul Hval med Ti Rixdaler halv maanet efter denne doms forkyndelße under Nam og exsecution efter Loven -

Saaleedis for Retten passeret, testeris med vore hænder og Zignete. Actum Anno, diebus et loco ut supra - Beschⁿ 7 ark in duplo -

TING 24. JULI 1709 PÅ TANBERG I NORDERHOV

(fol. 22a) C M etc: Samt eftersch: Laugrettismænd af Norderhougs Præstegield paa Ringerige Neml: Erik Tandberg, Siver ibidm, Jens Sætrang, Haagen Moedalen, Svend Hval, Ole Olßen Wager, Isack Nöklebye og Rasmus Aasa giör vitterligt at A^o 1709 den 24 Julij blev Retten efter Höy öfrighedz anordning til almindelig Sageting betient paa Tandberg tingstue i bem^{te} Nördrehougs Pstegl: Overværende udj velbaarne h^r AmtMand og Assistance Raad Poul Gludz Stæd hans beskickedede fuldmægtig Mons: Christ: Thomæsen Kongl: Maj^{ts} foget (fol. 22b) Höj agtbar og Welfornemme Md Seig^r Lars Tönder BöjgdemensManden Ole Pederßen Raae som og meenige tingsögende almue .

Erik Jacobs: Knæstang fremkom for Retten og begierde een sandfærdig Attest om den skadelig Ildebrand hannem og hs grande Joen Helgeßen Natten til den 7 April sistafviigt i hans og hans hustrues fraværelße er overgaaen, Hvorefter hand for deris Kongl: Maj^{ts} allerunderdanigst vil giöre ansögning om Skatternis forskaanßel -

Almuen svarede hertil at det er dennem /disvær/ nok bekiendt at afvigte vaar, omtrent en time efter Midnat, da de hiemmeværende laae i deris beste Sövn, er gaarden Knæstang af ilds vaade saa heftig bleven angrebed, saa 2^{de} Stuehuuße gandske ere vorden opbrendte med alt det lösöre af Redskab, Kornvare og huusgeraad, som derudj fantis, ogs: granderne omsider Kom til hielp og redning, blev den 3^{die} stue huus som for en 8^{te} aar siden af Nye var opbiugt, ligeledes af Ilden antændt og i grunde nedreven, for at hindre videre ulyche, over hvilchen uforvarende overkommen vandlöcke de fattige folck er geraaden i stor armod -

Hvilchet Erich og Jon Knæstang af Retten under dens vedbørlig bekræfting begierte beskrevet -

Saal: for Retten passeret Testeris med egen haand og hos trögte Zigneter Actum A^o die et Loco ut supra besch: 1 ark